

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΟΔΗΓΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ για την

ΠΟΛΥΑΠΛΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Δ/ση Αγροτικής Πολιτικής & Τεκμηρίωσης

**ΟΔΗΓΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ για την
ΠΟΛΛΑΠΛΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ**

ΑΘΗΝΑ 2010

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η πολλαπλή συμμόρφωση αποτελεί βασικό πυλώνα της Ευρωπαϊκής Κοινής Γεωργικής Πολιτικής, και στοχεύει στην αειφορία της γεωργίας και τη βιώσιμη ανάπτυξη του τομέα. Οι κανόνες της πολλαπλής συμμόρφωσης αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των πολιτικών μέσω των οποίων επιχειρείται η ενίσχυση της υπαίθρου της Ελλάδας αλλά και της Ευρώπης και έχει βασικούς στόχους:

- *Την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος*
- *Την διατήρηση του αγροτικού τοπίου*
- *Την επίτευξη αειφορίας*
- *Την ασφάλεια των παραγόμενων τροφίμων*
- *Την υγιεινή και ασφάλεια των γεωργών και των αγροτικών ζώων*
- *Την υγεία των καταναλωτών*

Η εφαρμογή της Ευρωπαϊκής νομοθεσίας έγινε με κριτήριο τη βέλτιστη προσαρμογή στην Ελληνική πραγματικότητα. Έχουν επιλεγεί οι απολύτως απαραίτητες και οι ελάχιστες δυνατές υποχρεώσεις, ώστε ο σεβασμός των κανόνων να μη δημιουργεί ανυπέρβλητα εμπόδια και να μην επιβαρύνει το κόστος παραγωγής δυσανάλογα σε σχέση με το αναμενόμενο όφελος.

Ο οδηγός που ακολουθεί είναι η προσπάθεια των υπηρεσιών του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων να εκλαϊκεύσουν τα προβλεπόμενα στη νομοθεσία και να πληροφορήσουν με άμεσο τρόπο τον Έλληνα γεωργό.

Σημειώνεται ότι η πολλαπλή συμμόρφωση ισχύει από το 2005 και ότι ο νέος οδηγός περιέχει τα ήδη ισχύοντα μέτρα αλλά και τα όσα έχουν εφαρμόζονται από το 2010 με βάση τις αποφάσεις του 2009 για τον έλεγχο υγείας της ΚΑΠ.

Η αειφορία της γεωργίας αποτελεί προϋπόθεση για τη συνολική βιώσιμη ανάπτυξη της χώρας. Η προστασία του περιβάλλοντος, ο σεβασμός του τοπίου, η συνετή χρήση των φυσικών πόρων, του

νερού και του εδάφους, η ασφάλεια των γεωργών και των καταναλωτών, η ορθολογική χρήση των εισροών, προσφέρουν στη γεωργική δραστηριότητα την αναγνώρισή της ως «παραγωγού δημοσίων αγαθών».

Η αναγνώριση αυτή αποτελεί το ισχυρό της επιχείρημα ότι εκτός του να παράγει ασφαλή και ποιοτικά τρόφιμα, η γεωργία δικαιούται τη στήριξη της πολιτείας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης για όλες τις υπηρεσίες που προσφέρει στο κοινωνικό σύνολο. Ταυτόχρονα προσθέτει αξία στα προϊόντα μας και αναδεικνύει την υπεροχή τους έναντι των αντίστοιχων εισαγόμενων προϊόντων χαμηλών προδιαγραφών και ελάχιστων προτύπων.

Η Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Κατερίνα Μπατζελή

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Οδηγίες για την επιτυχημένη εφαρμογή της πολλαπλής συμμόρφωσης στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις	2
Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το εγχειρίδιο	2
Κυρώσεις	3
Παράδειγμα	3
Νομική βάση.....	4
Πυξίδα	5
1. Γενικές Υποχρεώσεις Γεωργών	6
2. Φυτική Παραγωγή.....	11
3. Ζωική Παραγωγή & Βοσκότοποι.....	16
3.A. Ανεξαρτήτως του είδους των εκτρεφόμενων ζώων	16
3.B. Βοοειδή	21
3.Γ. Αιγοπρόβατα	24
3.Δ. Χοίροι	26
3.E. Πτηνά	29
4. Βοσκότοποι.....	31
5. Τρόφιμα	34
5.A. Ιχνηλασιμότητα.....	34
5.B. Ειδοποιήσεις	34
5.Γ. Απόβλητα – Αποφυγή ρύπανσης.....	35
5.Δ. Ζωοτροφές.....	35
5.E. Υγεία – Πρόληψη	36
5.ΣΤ.Παραγωγή Γάλακτος	37
6. Εκμεταλλεύσεις που βρίσκονται σε περιοχές Δικτύου Φύση 2000 (Natura) (τομέας περιβάλλον)	38
7. Εκμεταλλεύσεις σε περιοχές ευπρόσβλητες στη νιτρορύπανση	41
8. Συνηθισμένες Ερωτήσεις.....	44

Οδηγίες για την επιτυχημένη εφαρμογή της πολλαπλής συμμόρφωσης στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις

Στόχος του οδηγού αυτού είναι η λεπτομερής ενημέρωση κυρίως των αγροτών, αλλά και των γεωτεχνικών, στα θέματα εφαρμογής της πολλαπλής συμμόρφωσης. Ελπίζουμε ότι ο οδηγός θα συμβάλει στο να έχουμε όσο το δυνατό λιγότερες παραβάσεις και κατ' επέκταση λιγότερες ποινές από τους ελέγχους της πολλαπλής συμμόρφωσης. Ελπίζουμε ακόμη ότι το κείμενο αυτό θα βοηθήσει να προαχθεί η ελληνική γεωργία και να επιτευχθεί ο στόχος της αειφορίας.

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το εγχειρίδιο

Για την ευκολότερη χρήση του εγχειριδίου, η κατάταξή του έχει γίνει σύμφωνα με τις ανάγκες και τις χρήσεις του παραγωγού και άρα ανάλογα με το είδος της εκμετάλλευσης και την περιοχή στην οποία βρίσκεται η εκμετάλλευση.

Για την πολλαπλή συμμόρφωση η γεωγραφία ή η διοικητική διαίρεση της χώρας δεν παίζουν ρόλο. Είναι σημαντικό όμως να γνωρίζουμε εάν βρισκόμαστε σε περιοχές του [Δικτύου Φύση 2000](#) (περιοχές NATURA), ή σε περιοχές ευπρόσβλητες από τη [νιτρορύπανση](#).

Το άλλο κριτήριο κατάταξης είναι ο τύπος της εκμετάλλευσης δηλαδή ο διαχωρισμός ανάμεσα σε εκμεταλλεύσεις φυτικής παραγωγής, ζωικής παραγωγής ή άλλες. Στην επόμενη σελίδα προσδιορίζονται οι σελίδες που πρέπει να συμβουλευτείτε για την εφαρμογή της πολλαπλής συμμόρφωσης.

Είναι απαραίτητο να επισημανθεί ότι οι κανόνες της πολλαπλής συμμόρφωσης είναι διαφορετικοί από τους **Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής (ΚΟΓΠ)**.

Η τήρηση των υποχρεώσεων της πολλαπλής συμμόρφωσης είναι υποχρέωση όλων των παραγωγών που εισπράττουν άμεσες ενισχύσεις (ενεργοποιούν δηλαδή δικαιώματα ενίσχυσης), καθώς και των παραγωγών που λαμβάνουν επιπλέον ενισχύσεις από το πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης (σχέδια βελτίωσης, νέοι αγρότες, γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα όπως η βιολογική γεωργία, συστήματα ολοκληρωμένης διαχείρισης της παραγωγής AGRO κλπ.).

Κυρώσεις

Σε περίπτωση που διαπιστωθούν παραβάσεις κατά τον έλεγχο της πολλαπλής συμμόρφωσης, επιβάλλονται μειώσεις της ενιαίας ενίσχυσης που θα λάμβανε ο γεωργός.

Οι ποινές υπολογίζονται ως ποσοστό μείωσης % επί του συνόλου της ενιαίας ενίσχυσης αλλά και των ενισχύσεων των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης (εξαιρούνται οι επενδύσεις).

Τα ποσοστά μείωσης της ενίσχυσης υπολογίζονται με βάση ένα περίπλοκο σύστημα αλλά κατά κανόνα είναι ως εξής:

Για τον πρώτο χρόνο διαπίστωσης παράβασης:

- Για μία παράβαση μείωση -3%.
- Για περισσότερες από μία παραβάσεις -5%

Εάν η ίδια παράβαση **επαναληφθεί** εντός τριών ετών από την πρώτη διαπίστωση τότε για κάθε φορά που καταγράφεται η ίδια παράβαση το ποσοστό **τριπλασιάζεται**. Δηλαδή αν το 2009, στον γεωργό επιβλήθηκε ποινή με 3% και η ίδια παράβαση διαπιστωθεί και το 2010 το ποσοστό γίνεται 9%. Εάν το ίδιο συμβεί και το 2011, το ποσοστό γίνεται 27%.

Για τις παραβάσεις που γίνονται με **προφανή πρόθεση** του γεωργού το ποσοστό μείωσης για την πρώτη χρονιά ξεκινά από 20%.

Παράδειγμα

Γεωργός εισπράττει ενιαία ενίσχυση 10.000 €, και συμμετέχει στη βιολογική γεωργία από όπου εισπράττει 6000 €.

Με μία παράβαση και ποσοστό 3%, για το τρέχον έτος θα λάβει $3\% \cdot (10.000 + 6.000) = 480$ € λιγότερα, δηλαδή 15.520€ αντί για 16.000€.

Αν η παράβαση επαναληφθεί μια ακόμη χρονιά, τότε η παράβαση γίνεται 9% και άρα η ενίσχυση που θα εισπράξει ο γεωργός θα είναι 14.560€.

Νομική βάση

Τα νομικά κείμενα στα οποία βασίζεται η πολλαπλή συμμόρφωση είναι τα εξής:

1. Κανονισμός ΕΚ 73/2009 αρθ. 4-6, 22-25
2. Κανονισμός ΕΚ 1122/2009 αρθ. 8-9, 47-54
3. Κανονισμός ΕΚ 1120/2009
4. ΚΥΑ 262385/ 21-04-2010 ΦΕΚ

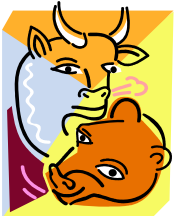
Πυξίδα

[Γενικές Υποχρεώσεις για όλους τους γεωργούς σελίδα 5](#)

[Αν έχετε Φυτική Παραγωγή διαβάστε στη σελίδα 10](#)

[Αν έχετε ζωική παραγωγή και βοσκότοπους, σελίδα 16](#)

[Αν παράγετε τρόφιμα διαβάστε τη σελίδα 31](#)

[Αν βρίσκεστε σε περιοχή Natura διαβάστε τη σελίδα 38](#)

[Αν βρίσκεστε σε περιοχή Νιτρορύπανσης¹ σελίδα 41](#)

1. Γενικές Υποχρεώσεις Γεωργών

(Οι υποχρεώσεις του παρόντος κεφαλαίου εκπορεύονται από τα παραρτήματα II και III του κανονισμού (ΕΚ) 73/2009 σχετικά με τη θέσπιση κοινών κανόνων για τα καθεστώτα άμεσης στήριξης των γεωργών).

- 1.1. Όλοι οι παραγωγοί υποχρεούνται **να τηρούν ημερολόγιο** στο οποίο πρέπει να καταγράφουν όλες τις εργασίες που πραγματοποιούν στην εκμετάλλευσή τους, όπως σπορά, λίπανση, ζιζανιοκτονία, θεραπείες, κλπ. Επιπλέον, θα πρέπει να διατηρούν τις ετικέτες των σπόρων, λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων που χρησιμοποιούν καθώς και τα σχετικά τιμολόγια-παραστατικά αγοράς (κυρίως για σπόρους, λιπάσματα, ζωοτροφές) και πώλησης (κυρίως προϊόντα της εκμετάλλευσης, ζωοτροφές). Στις περιπτώσεις που ο γεωργός χρησιμοποιεί κοπριά και εφόσον δεν υπάρχει δυνατότητα έκδοσης τιμολογίων, προσκομίζει υπεύθυνη δήλωση, στην οποία αναγράφονται η ακριβής ποσότητα κοπριάς και η προέλευση αυτής.
- 1.2. Όλοι οι γεωργοί οφείλουν να μην καταστρέφουν τις αναβαθμίδες (πεζούλες), τις ξερολιθιές, τα αναχώματα και τα φυσικά πρανή στα όρια των αγροτεμαχίων. Τα στοιχεία αυτά βοηθούν τη συγκράτηση και τη γονιμότητα των εδαφών, αποτελούν δε στοιχεία που προστατεύουν, βελτιώνουν και αναδεικνύουν το φυσικό τοπίο, ενώ συχνά βοηθούν τη διαβίωση των μικρών ζώων και πουλιών τα οποία είναι χρήσιμα στην καταπολέμηση των εχθρών των καλλιεργειών.
- 1.3. **Σε κάθε αγροτεμάχιο που παραμένει ακαλλιέργητο**, θα πρέπει να πραγματοποιούνται οι ελάχιστες καλλιεργητικές παρεμβάσεις, ώστε να διατηρείται το έδαφος σε καλή κατάσταση και να αποφεύγεται η ανάπτυξη ανεπιθύμητων φυτικών ειδών (π.χ. ζιζάνια). Γι' αυτό θα πρέπει είτε να κόβεται η βλάστηση είτε να επιτρέπεται η βόσκηση, ώστε να μην υποβαθμίζεται η καλλιεργήσιμη γη. Στην περίπτωση που ο γεωργός επιλέξει να μην καλλιεργήσει την επιλέξιμη για τα δικαιώματά του έκταση, τα χωράφια θα πρέπει να είναι απαλλαγμένα από ζιζάνια ή άλλα ανεπιθύμητα υλικά (π.χ. σκουπίδια, μπάζα, κλπ), ώστε να είναι ανά πάσα στιγμή έτοιμα

για καλλιέργεια. Είναι προφανές ότι τα παραπάνω εφαρμόζονται έτσι και αλλιώς όταν μια καλλιέργεια βρίσκεται σε εξέλιξη.

1.4. Τα κοκκώδη αγροχημικά (φάρμακα, λιπάσματα) πρέπει να ενσωματώνονται καταλλήλως στο έδαφος για να μην δηλητηριάζονται τα πουλιά. Τα δολώματα τρωκτικοκτονίας (για ποντίκια και αρουραίους) πρέπει να τοποθετούνται μέσα στις στοές των τρωκτικών, ώστε να μην είναι ορατά.

1.5. Ο γεωργός οφείλει να μην καταστρέφει σημαντικά στοιχεία του αγροτικού τοπίου όπως **φυτοφράκτες, υδατοσυλλογές, και δενδροστοιχίες** που βρίσκονται εντός των αγροτεμαχίων του ή και στο περιθώριο αυτών. Επίσης οφείλει στις γεωργικές εκτάσεις που συνορεύουν με δρόμους και φυσικούς υδάτινους αποδέκτες (ρυάκια, λίμνες, ποτάμια, τάφροι κλπ) στους οποίους υπάρχει φυσική βλάστηση (φυτοφράκτες, δένδρα, συνδενδρίες), να μην καταστρέφει τη βλάστηση. Οι θάμνοι και τα δέντρα μπορούν να συντηρούνται με κλάδεμα.

Το ελάχιστο πλάτος διατήρησης ορίζεται ως εξής:

- Για τους θάμνους, 0,50μ από κάθε πλευρά της ρίζας του θάμνου.
- Για τα δένδρα, η κάθετη προβολή της κόμης του δένδρου στο έδαφος.

1.6. Εφόσον **χρησιμοποιείται λάσπη από επεξεργασμένα απόβλητα είτε ως βελτιωτικό εδάφους είτε ως λίπασμα**, θα πρέπει αυτό να γίνεται με ειδική άδεια από τη Νομαρχία. Η άδεια αναφέρει τους όρους εφαρμογής της λάσπης στον αγρό που πρέπει να τηρούνται από το γεωργό.

ΔΕΝ μπορεί να χορηγηθεί άδεια στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Σε λειμώνες που προορίζονται για βόσκηση ζώων.
 - Σε καλλιέργειες οπωροκηπευτικών κατά την περίοδο της βλάστησης, καθώς και σε καλλιέργειες που οι καρποί τους βρίσκονται σε επαφή με το έδαφος και καταναλώνονται ως νωποί (π.χ. τομάτες, αμπέλια, φράουλες).
- 1.7. Ο γεωργός πρέπει να καθορίζει στην εκμετάλλευσή του συγκεκριμένο **χώρο συγκέντρωσης και αποκομιδής απορριμμάτων**, σε σημείο στο οποίο θα υπάρχει σχετική σήμανση με ταμπέλα. Ο χώρος αυτός μπορεί να είναι από ένα απλό βαρέλι με καπάκι έως και ειδική εγκατάσταση σε όσες περιπτώσεις αυτό απαιτείται (π.χ. λύματα κλπ). Εκεί θα συγκεντρώνονται προσωρινά όλα τα σκουπίδια, τα ρυπογόνα υλικά και οι συσκευασίες των αγροχημικών προϊόντων μέχρι την οριστική απομάκρυνσή τους. Η απομάκρυνση των απορριμμάτων είναι αρμοδιότητα του δήμου ή της νομαρχίας και εφόσον ο γεωργός ειδοποιηθεί για την αποκομιδή είναι υποχρεωμένοι να τα συλλέξουν.
- 1.8. Όλες οι αγροτικές εγκαταστάσεις (αποθήκες, στέγαστρα κλπ.) πρέπει να διατηρούνται σε καλή κατάσταση ώστε να μην διαφεύγουν ουσίες που ρυπαίνουν το περιβάλλον ιδιαίτερα σε περιόδους βροχοπτώσεων.
- 1.9. Οι γεωργοί πρέπει να αποφεύγουν τη διάθεση υγρών αποβλήτων καθώς και την εφαρμογή οργανικής κοπριάς σε εκτάσεις με κλίση μεγαλύτερη του 8%. Σε τέτοιες περιπτώσεις προκαλείται ρύπανση.
- 1.10. Από 1.1.2010, οι γεωργοί που αρδεύουν τις καλλιέργειες τους θα πρέπει να τηρούν τις διαδικασίες έγκρισης χρήσης νερού προς άρδευση.
- Υπάρχουν δύο περιπτώσεις γεωργών :
- ο Οι γεωργοί οι οποίοι είναι μέλη Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ, ΓΟΕΒ, Τοπικές Επιτροπές Άρδευσης, Προσωρινές Διοικούσες Επιτροπές, Α.Ο.Σ.Α.Κ., Οργανισμός Κωπαιδάς), πρέπει να κατέχουν βεβαίωση ότι ανήκουν και υδροδοτούνται από τον αντίστοιχο ΟΕΒ, θεωρημένη από την

αρμόδια Υπηρεσία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, στην περιοχή της οποίας λειτουργεί το αντίστοιχο έργο ή τμήμα του έργου. Για να πάρουν τη βεβαίωση αυτή κάνουν αίτηση στο φορέα τους (ΤΟΕΒ, ΓΟΕΒ κλπ). Στην περίπτωση αυτή, οι γεωργοί καλούνται να διαθέτουν τη βεβαίωση του συλλογικού φορέα, η οποία θα παρέχεται από τους αρμόδιους φορείς (ΤΟΕΒ, ΓΟΕΒ, κλπ.).

- ο **Οι γεωργοί που διαθέτουν ιδιωτικές υδροληψίες**, θα πρέπει να τηρούν τις διαδικασίες του παράγωγου δικαίου του νόμου 3199/2003, για την αδειοδότηση της υδροληψίας. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να αποδείξουν ότι η χρήση αρδευτικού νερού είναι νόμιμη. Ισχύουν οι εξής υποπεριπτώσεις:
 - Εφόσον ο γεωργός διαθέτει ήδη άδεια χρήσης ή έχει κάνει αίτηση για αδειοδότηση στον αρμόδιο φορέα, το σχετικό έγγραφο αποτελεί αποδεικτικό συμμόρφωσης.
 - Εφόσον ο γεωργός δε διαθέτει άδεια, θα πρέπει να κάνει αίτηση στις νομαρχιακές ή περιφερειακές υπηρεσίες, όπου θα δηλώνει τη θέση της υδροληψίας, τον τύπο της και τα χαρακτηριστικά της. Στην αίτηση θα πρέπει επίσης να δηλώνει εάν η υδροληψία λειτουργεί πριν η μετά το Μάιο του 1989, προκειμένου να λάβουν βεβαίωση ή να ξεκινήσουν τη διαδικασία έκδοσης αδειάς. Και τούτο διότι στην ελληνική νομοθεσία υπάρχει διάκριση υποχρεώσεων για αυτούς που έχουν δικαίωμα χρήσης νερού προ της 11 Μαΐου 1989, οι οποίοι διατηρούν το δικαίωμα αυτό μέχρι την έκδοση απόφασης η οποία θα ρυθμίζει το καθεστώς χρήσης νερού.

Διευκρινήσεις:

- Η βεβαίωση που πρέπει να διαθέτει ο παραγωγός ΔΕΝ είναι αναγκαίο δικαιολογητικό για την υποβολή της αίτησης ενιαίας ενίσχυσης. Είναι όμως **αντικείμενο ελέγχου για την πολλαπλή συμμόρφωση**, οι έλεγχοι της οποίας ξεκινούν μετά την υποβολή των αιτήσεων - δηλώσεων.

- Η συγκεκριμένη ρύθμιση έχει αποκλειστικά **και μόνο περιβαλλοντικό και όχι οικονομικό-εισπρακτικό χαρακτήρα**. Η υποχρέωση ανήκει στο πλαίσιο των ρυθμίσεων της πολλαπλής συμμόρφωσης και αφορά στους γεωργούς και τις ενισχύσεις που λαμβάνουν. Από εφέτος πρέπει οι γεωργοί να τεκμηριώνουν ότι έχουν έγκριση χρήσης αρδευτικού νερού και όχι ότι έχουν εξοφλήσει τον ΤΟΕΒ στον οποίο ανήκουν.
- **Οι γεωργοί που κατέχουν νόμιμες άδειες δε χρειάζεται να προβούν σε άλλες ενέργειες.**
- Ο τρόπος και οι προϋποθέσεις χορήγησης της βεβαίωσης από τους συλλογικούς φορείς άρδευσης καθορίζονται από τους ίδιους τους φορείς και όχι από το Υπουργείο. Θέματα οικονομικών διακανονισμών κλπ, είναι αποκλειστικής αρμοδιότητας των συλλογικών φορέων.
- Η ποινή που θα επιβληθεί σε γεωργούς που δε διαθέτουν άδεια ή βεβαίωση ξεκινάει από 3% της ενίσχυσης για τον 1^ο χρόνο και αυξάνεται εάν και τον επόμενο χρόνο ο γεωργός δεν εξασφαλίσει τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

2. Φυτική Παραγωγή

(Οι υποχρεώσεις του παρόντος κεφαλαίου εκπορεύονται από τα παραρτήματα II και III του κανονισμού (ΕΚ) 73/2009 σχετικά με τη θέσπιση κοινών κανόνων για τα καθεστώτα άμεσης στήριξης των γεωργών).

Ο γεωργός υποχρεούται:

2.1 Για την προστασία του εδάφους από τη διάβρωση, στα αγροτεμάχια που βρίσκονται σε **εδάφη με κλίση πάνω από 10%**

- να διατηρεί φυτική κάλυψη στο έδαφος τουλάχιστον κατά την περίοδο των βροχοπτώσεων, μέχρι την προετοιμασία του εδάφους για την επόμενη σπορά, ώστε να μην παρασύρεται το επιφανειακό γόνιμο έδαφος του αγροτεμαχίου και έτσι να αποφεύγεται η διάβρωση του εδάφους. Αυτή η υποχρέωση καλύπτεται ούτως ή άλλως αν στο χωράφι υπάρχει χειμερινή καλλιέργεια, από την καλαμιά της κύριας καλλιέργειας (καλοκαιρινές καλλιέργειες) ή οποιαδήποτε μορφής φυτική κάλυψη που διατηρεί το έδαφος σε καλή κατάσταση και δεν παρεμποδίζει την επόμενη σπορά.
- να πραγματοποιεί την **άρωση** κάθετα στην κλίση του εδάφους (κατά τις ισούψεις) ή διαγώνια ή εναλλασσόμενα, ώστε να δημιουργούνται σταθερές ακαλλιέργητες λωρίδες ως ζώνες ανάσχεσης, σε αποστάσεις ανάλογες με τις εδαφικές ιδιότητες και την κλίση, ούτως ώστε να συγκρατείται το έδαφος σε περίπτωση έντονης βροχής.
- στην **άρδευση** να αποφεύγει τη μέθοδο της κατάκλισης.

2.2 Για την **διατήρηση της περιεκτικότητας της οργανικής ύλης του εδάφους**, εφόσον στην εκμετάλλευση υπάρχουν αρόσιμες εκτάσεις¹, να εφαρμόζεται αμειψισπορά με έναν από τους παρακάτω τρόπους:

- Να καλλιεργεί και να ενσωματώνει στο έδαφος χειμερινά ψυχανθή, συμπληρωματικά προς την εαρινή καλλιέργεια, στο 20% της αρόσιμης έκτασης της εκμετάλλευσης κατ' έτος. Ως επιλέξιμες συμπληρωματικές καλλιέργειες ψυχανθών μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι εξής: βίκος,

¹ Αρόσιμες εκτάσεις γης είναι οι εκτάσεις που καλλιεργούνται για φυτική παραγωγή ή εκτάσεις που διατηρούνται σε καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση

ρόβη, τριφύλλι, μηδική, κτηνοτροφικά κουκιά, πίσσα, λαθούρι, λούπινα. Σε αγροτεμάχια στα οποία έχει καλλιεργηθεί ψυχανθές (συμπεριλαμβάνονται τα όσπρια) ως κύρια καλλιέργεια δεν απαιτείται συμπληρωματική καλλιέργεια.

- Να καλλιεργεί ετησίως τουλάχιστον τρεις διαφορετικές (ομάδες) καλλιέργειες στην εκμετάλλευσή του. Αν εφαρμόσει το σενάριο αυτό θα πρέπει αντίστοιχα να δηλώσει τις καλλιέργειες στην αίτηση ενιαίας ενίσχυσης. Τις ομάδες καλλιεργειών μπορείτε να βρείτε στον πίνακα στο τέλος του κεφαλαίου αυτού. Οποιαδήποτε καλλιέργεια δεν περιλαμβάνεται στον πίνακα αυτό λογίζεται ως διαφορετική ομάδα.
- Ο γεωργός απαλλάσσεται της υποχρέωσης αμειψισποράς εφόσον αποδείξει με ατομική ή συλλογική ανάλυση εδάφους ότι το έδαφος του αγροτεμαχίου περιέχει 3% κατ' ελάχιστο οργανική ουσία.

2.3 Είναι επιστημονικά αποδεδειγμένο, ότι το **κάψιμο της καλαμιάς** αφαιρεί ένα σημαντικό μέρος της γονιμότητας του εδάφους και μακροπρόθεσμα οδηγεί στην υποβάθμιση του εδάφους, διότι μαζί με την καλαμιά καίγεται και μέρος της οργανικής ουσίας του εδάφους. Αντιθέτως, η ενσωμάτωση των υπολειμμάτων των καλλιεργειών βοηθά τον εμπλουτισμό των εδαφών και τη βελτίωση της δομής τους. Συνεπώς, **για την διατήρηση των επιπέδων οργανικής ύλης του εδάφους** ο γεωργός οφείλει να ακολουθεί μια ή περισσότερες από τις παρακάτω πρακτικές αναφορικά με τη διαχείριση των υπολειμμάτων των καλλιεργειών, ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες :

- Ενσωμάτωση της καλαμιάς στο έδαφος (π.χ. με όργωμα).
- Βόσκηση της καλαμιάς από ζώα δικά του ή άλλου παραγωγού.
- Κοπή και κάλυψη του εδάφους με τα υπολείμματα (mulching) και ενσωμάτωση των υπολειμμάτων στο έδαφος την επόμενη άνοιξη.
- Διατήρηση της καλαμιάς στο χωράφι κατά τη διάρκεια του χειμώνα και ενσωμάτωση της την επόμενη καλλιεργητική περίοδο.

2.4 Το κάψιμο της καλαμιάς απαγορεύεται στις περιοχές εντός του δικτύου NATURA 2000. Μπορεί να γίνει σε περιοχές εκτός NATURA, μόνο μετά από άδεια της τοπικής Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης και σύμφωνη γνώμη της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας. Επισημαίνεται ότι σε περιοχές με εδάφη μικρής

ΦΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

περιεκτικότητας σε οργανική ουσία (1 – 2%) το κάψιμο της καλαμιάς θα κάνει το χωράφι εντελώς άγονο.

- 2.5 Τα υπολείμματα των κλαδεμάτων των δένδρων, συμπεριλαμβανομένων των ελαιώνων και αμπελώνων, καλό είναι να φιλοτεμαχίζονται και να απλώνονται στο χωράφι. Τούτο βοηθά στον εμπλουτισμό του εδάφους, στην προστασία από τη διάβρωση καθώς και στη διατήρηση της υγρασίας του εδάφους. Ως έσχατη λύση τα υπολείμματα των κλαδεμάτων των δένδρων μπορούν να συλλέγονται σε σωρούς και να καίγονται, λαμβάνοντας τις απαραίτητες προφυλάξεις (εξαιρούνται οι περιοχές εντός του δικτύου NATURA 2000, όπου απαιτείται ειδική άδεια).
- 2.6 Όταν το έδαφος είναι καλυμμένο με πάγο ή χιόνι ή είναι πλημμυρισμένο, ο γεωργός οφείλει να ΜΗΝ πραγματοποιεί εργασίες με μηχανήματα, ώστε να μην συμπιέζεται το έδαφος και να μην καταστρέφεται η δομή του. Απαραίτητο είναι να γίνονται όλες οι καλλιεργητικές παρεμβάσεις και καλλιεργητικές φροντίδες στο χωράφι όταν το έδαφος είναι στον ρώγο του.
- 2.7 Να διατηρεί τους δένδρωνες συμπεριλαμβανομένων των ελαιώνων και των αμπελώνων σε καλή βλαστική κατάσταση σε ότι αφορά στα δένδρα. Το έδαφος του δένδρωνα θα πρέπει να διαχειρίζεται ώστε να μην υπάρχει ανεπιθύμητη βλάστηση μεγαλύτερη τους ενός έτους, επίσης να συντηρείται με φρεζάρισμα ή όργωμα ή και ζιζανιοκτονία εφόσον κρίνεται σκόπιμο.
- 2.8 **Από 1-1-2012**, οι γεωργοί δεν επιτρέπεται να καλλιεργούν σε απόσταση **μικρότερη του ενός μέτρου από τις όχθες υδάτινων όγκων** και δεν επιτρέπεται να κάνουν χρήση αζωτούχων λιπασμάτων σε απόσταση μικρότερη των δύο μέτρων από όχθες υδάτινων όγκων, διωρύγων ή καναλιών άρδευσης ή στράγγισης σε επίπεδες εκτάσεις και σε απόσταση μικρότερη των έξι μέτρων για εκτάσεις με κλίση μεγαλύτερη του 8%.
- 2.9 Ο θερισμός πρέπει να πραγματοποιείται από το κέντρο του αγροτεμαχίου προς το εξωτερικό, περιστροφικά ή σε λωρίδες εφόσον το μέγεθος του αγροτεμαχίου και τα διαθέσιμα μέσα το επιτρέπουν. Η τακτική αυτή προλαμβάνει τυχαία θανάτωση πουλιών που φωλιάζουν στο χωράφι- ειδικά σε δημητριακά.

ΦΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

2.10 Οι χρήστες φυτοπροστατευτικών σκευασμάτων (φυτοφάρμακα, π.χ. ζιζανιοκτόνα, εντομοκτόνα, μυκητοκτόνα κλπ) και λιπασμάτων πρέπει να διαβάζουν προσεκτικά και να ακολουθούν πιστά τις οδηγίες που αναγράφονται στις ετικέτες, ούτως ώστε να τα χρησιμοποιούν κατάλληλα. Δεν πρέπει να γίνεται ψεκασμός αργότερα από την τελευταία συνιστώμενη ημέρα διότι προκαλούνται προβλήματα υγείας στους καταναλωτές (δηλητηριάσεις κλπ). Όπως γνωρίζετε, οι έλεγχοι στα τρόφιμα, οι οποίοι γίνονται ολοένα και πιο εντατικοί, εκτός από χρηματικές ποινές μπορούν να γυρίσουν ολόκληρα φορτηγά πίσω!!!

2.11 Το πλύσιμο των ψεκαστικών μηχανημάτων πρέπει να γίνεται σε απόσταση μεγαλύτερη των 30 μέτρων από γεώτρηση, τάφρο, ποτάμι, ρυάκι κλπ, ούτως ώστε να μη ρυπαίνονται τα νερά από το τυχόν πλεόνασμα του ψεκαστικού υγρού ή τα «ξεπλύματα» του ψεκαστήρα και να μην επιβαρύνεται η υγεία ανθρώπων και ζώων.

2.12 Ο καθαρισμός των αρδευτικών και στραγγιστικών καναλιών από τη βλάστηση που αναπτύσσεται στο εσωτερικό τους πρέπει να γίνεται κατά προτεραιότητα με μηχανικά μέσα. Επιτρέπεται η χρήση εγκεκριμένων για τον σκοπό αυτό ζιζανιοκτόνων, τα οποία φέρουν στην ετικέτα τους φράσεις, όπως:

- Εγκεκριμένες χρήσεις: Μεταφυτρωτική καταπολέμηση υδροχαρών ζιζανίων και
- Πεδίο εφαρμογής: Κατά μήκος αρδευτικών και στραγγιστικών καναλιών.

ΦΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Πίνακας ομάδων καλλιεργειών για την αμειψισπορά

Κωδικός Ομάδας Καλλιεργείας	Περιγραφή Καλλιεργείας
1. 1	ΣΙΤΑΡΙ ΣΚΛΗΡΟ , αρθ. 69 του Καν. 1782/2003
1. 2	ΣΙΤΑΡΙ ΣΚΛΗΡΟ ΠΟΙΟΤΙΚΟ, αρθ. 69 και τίτλος IV του Καν. 1782/2003
2	ΛΟΙΠΑ ΣΙΤΗΡΑ
3. 1	ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΣ ΠΟΤΙΣΤΙΚΟΣ
3. 2	ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΣ ΕΝΣΙΡΩΣΗΣ
4	ΕΛΑΙΟΥΧΟΙ ΣΠΟΡΟΙ
5	ΠΡΩΤΕΪΝΟΥΧΟΙ ΣΠΟΡΟΙ
6	ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΑΓΡΑΝΑΠΑΥΣΗΣ
7	ΡΥΖΙ ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΓΙΑ ΕΙΔΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ
7.1	ΡΥΖΙ ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ - ΟΧΙ ΓΙΑ ΕΙΔΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ
8	ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ
9	ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΙ
10	ΖΑΧΑΡΟΤΕΥΤΛΑ
11	ΟΣΠΡΙΟΕΙΔΗ
12	ΒΑΜΒΑΚΙ
13	ΛΙΝΟΣ ΜΗ ΚΛΩΣΤΙΚΟΣ
14	ΛΙΝΟΣ ΚΛΩΣΤΙΚΟΣ
16	ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ
17	ΚΑΠΝΟΣ
18	ΝΤΟΜΑΤΕΣ ΠΡΟΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ
19	ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ ΠΡΟΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ
22	ΕΠΙΣΠΟΡΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΨΥΧΑΝΘΩΝ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ
23	ΚΥΡΙΑ ΨΥΧΑΝΘΗ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΕΚΤΟΣ ΟΣΠΡΙΟΕΙΔΩΝ
24	ΓΕΩΜΗΛΑ ΑΜΥΛΟΠΟΙΙΑΣ
25.1	ΣΠΟΡΟΙ ΣΠΟΡΑΣ (ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ – ΕΛΑΙΟΥΧΟΙ)
25.2	ΣΠΟΡΟΙ ΣΠΟΡΑΣ (ΛΟΙΠΟΙ ΠΟΥ ΠΡΟΣΜΕΤΡΟΥΝΤΑΙ ΣΤΑ ΕΚΤΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ)
26	ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΣΕ ΚΑΛΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΟΥ ΠΡΟΣΜΕΤΡΟΥΝΤΑΙ ΣΤΑ ΕΚΤΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
30	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΕΛΑΙΩΝΕΣ ΣΤΑ ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ
31	ΠΑΤΑΤΑ ΣΤΑ ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ
33	ΛΥΚΙΣΚΟΣ
38.1	ΚΗΠΕΥΤΙΚΑ ΜΑΚΡΑΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ
38.2	ΚΗΠΕΥΤΙΚΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ
39	ΚΗΠΕΥΤΙΚΑ ΥΠΟ ΚΑΛΥΨΗ
40	ΑΝΘΟΚΟΜΙΚΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ
41	ΑΡΩΜΑΤΙΚΑ ΦΥΤΑ
42	ΓΗ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΝΤΑΣΣΕΤΑΙ ΣΕ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
43	ΑΠΟΞΗΡΑΜΕΝΕΣ ΧΟΡΤΟΝΟΜΕΣ
44	ΜΕΛΙ ΣΤΑ ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ
45.1	ΛΟΙΠΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ

3. Ζωική Παραγωγή

3.A. **Ανεξαρτήτως του είδους των εκτρεφόμενων ζώων**

Μεγάλη προσοχή πρέπει να δοθεί στις υποχρεώσεις αυτού του κεφαλαίου καθώς τα θέματα που αναφέρονται είναι αφενός, πολύ σημαντικά για την υγεία των ζώων αλλά και των ανθρώπων, και αφετέρου, διότι δεν είναι εύκολα στο χειρισμό και πολλές φορές απαιτούν ιδιαίτερες γνώσεις. Για το λόγο αυτό **προτείνουμε** στους γεωργούς να συμβουλευούνται τους γεωπόνους και τους κτηνιάτρους, να ζητάνε διαβεβαιώσεις και τις ετικέτες των σκευασμάτων που αγοράζουν.

3.A.1. **Φάρμακα – κατάλοιπα φαρμάκων**

Οι γεωργοί **απαγορεύεται** :

- να διαχειρίζονται με οποιοδήποτε τρόπο στην εκμετάλλευσή τους απαγορευμένες ουσίες με θυρεοστατική, ανδρογόνο ή γεσταγόνο δράση καθώς και β-αγωνιστές.
- να εκτρέφουν ζώα εκμετάλλευσης ή υδατοκαλλιέργειας στα οποία έχουν χορηγηθεί οι ως άνω απαγορευμένες ουσίες εκτός και αν αυτό συμβαίνει **κάτω από έλεγχο του επίσημου κτηνίατρου.**
- να διαθέτουν στην αγορά ή στο σφαγείο, για ανθρώπινη κατανάλωση, ζώα εκμετάλλευσης ή υδατοκαλλιέργειας, στα οποία έχουν χορηγηθεί οι ως άνω ουσίες ή έχει διαπιστωθεί η παρουσία των ουσιών αυτών.
- να διαθέτουν στην αγορά κρέας ζώων, στα οποία έχουν χορηγηθεί οι ως άνω ουσίες ή έχει διαπιστωθεί η παρουσία των ουσιών αυτών.
- να επεξεργάζονται κρέας ζώων, στα οποία έχουν χορηγηθεί οι ως άνω ουσίες ή έχει διαπιστωθεί η παρουσία των ουσιών αυτών.
- να διατηρούν στην εκμετάλλευσή τους κτηνιατρικά φάρμακα που περιέχουν β-αγωνιστές που δύνανται να χρησιμοποιηθούν για διευκόλυνση του τοκετού.
- έχοντας σε γνώση όσα αναφέρονται παραπάνω, να ασκούν θεραπευτική αγωγή στα παραγωγικά ζώα συμπεριλαμβανομένων των

ζώων αναπαραγωγής που βρίσκονται στο τέλος της αναπαραγωγικής τους ζωής.

- να ασκούν ζωοτεχνική αγωγή στα παραγωγικά ζώα συμπεριλαμβανομένης και της περιόδου πάχυνσης των ζώων αναπαραγωγής που ευρίσκονται στο τέλος της αναπαραγωγικής τους ζωής.

Οι γεωργοί, ωστόσο **επιτρέπεται** :

- Να χορηγούν, σε ζώα της εκμετάλλευσής τους αποκλειστικά για θεραπευτικό σκοπό ή για λόγους ζωοτεχνικής αγωγής, **κτηνιατρικά φάρμακα** που ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις εμπορίας που τίθενται από την **κτηνιατρική νομοθεσία**, και πρέπει να χορηγούνται **αποκλειστικά από κτηνίατρο** σε ζώα της εκμετάλλευσης τα οποία φέρουν ατομική ταυτοποίηση.

Η θεραπευτική και η ζωοτεχνική αγωγή των ταυτοποιημένων ζώων πρέπει **να καταχωρείται από τον υπεύθυνο κτηνίατρο σε μητρώο φαρμακευτικής αγωγής** σύμφωνα με την κείμενη κτηνιατρική νομοθεσία. Πρέπει υποχρεωτικά να καταχωρούνται στο μητρώο τουλάχιστον οι εξής πληροφορίες:

- φύση της αγωγής
- είδος των επιτρεπομένων προϊόντων
- ημερομηνία εκτέλεσης της αγωγής
- ταυτότητα των ζώων που υποβλήθηκαν σε αγωγή.

Το **μητρώο φαρμακευτικής αγωγής** τίθεται, εφόσον ζητηθεί, στη διάθεση κάθε αρμόδιας αρχής η οποία έχει εξουσιοδοτηθεί για πάσης φύσεως **ελέγχους**.

- Να θέτουν σε εμπορία ζώα που τυχόν υποβλήθηκαν σε αγωγή, εφόσον τηρούνται όσα αναφέρονται παραπάνω καθώς και οι **χρόνοι αναμονής που προβλέπει η άδεια εμπορίας των φαρμάκων**.
- Να θέτουν σε εμπορία ίππους μεγάλης αξίας, και ίππους προοριζόμενους για ιπποδρομίες, διαγωνισμούς, τσίρκα, οχεία ή εκθέσεις, συμπεριλαμβανομένων και των ίππων των εγγεγραμμένων

σε μητρώα, στους οποίους έχουν χορηγηθεί κτηνιατρικά φάρμακα που περιέχουν trembolone allyle ή β-αγωνιστές για σκοπούς που αναφέρονται παραπάνω, διαρκούσης της περιόδου αναμονής, εφόσον πληρούνται οι όροι χορήγησης των φαρμάκων αυτών σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και η φύση και η ημερομηνία της αγωγής αναγράφεται στο πιστοποιητικό ή το διαβατήριό που συνοδεύει τα ζώα.

- Να θέτουν σε εμπορία για ανθρώπινη κατανάλωση κρέας ή προϊόντα που προέρχονται από ζώα στα οποία έχουν χορηγηθεί ουσίες σύμφωνα με όσα αναφέρονται παραπάνω, μόνο εφόσον τα συγκεκριμένα ζώα έχουν υποβληθεί σε αγωγή με **κτηνιατρικά φάρμακα σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και εφόσον έχει τηρηθεί η περίοδος αναμονής πριν τη σφαγή των ζώων.**

3.A.2. Σταβλικές εγκαταστάσεις

Από την αρχή του 2007 οι σταβλικές εγκαταστάσεις πρέπει να πληρούν κάποιες ελάχιστες προϋποθέσεις, γενικά αλλά και ειδικά ανάλογα με το είδος των εκτρεφόμενων ζώων (λεπτομέρειες για κάθε εκτροφή στο αντίστοιχο τμήμα του οδηγού).

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
1. Να υπάρχει επαρκής χώρος για την ελευθερία κινήσεων των ζώων.
2. Σε περίπτωση περιορισμού των ζώων να υπάρχει επαρκής χώρος για τις φυσιολογικές ανάγκες τους και τις ανάγκες συμπεριφοράς τους.
3. Τα υλικά και ο εξοπλισμός με τα οποία έρχονται σε επαφή τα ζώα να είναι ασφαλή.
4. Να εξασφαλίζονται κατάλληλες συνθήκες (υγρασίας, αερισμού και θερμοκρασίας).

3.A.3. Διαχείριση νεκρών ζώων

Απαγορεύεται η ταφή των νεκρών ζώων (εξαιρούνται ζώα που εκτρέφονται σε απομακρυσμένες περιοχές). Τα νεκρά ζώα μπορούν να αποτεφρώνονται σε εγκεκριμένες μονάδες αποτέφρωσης ή να οδηγούνται σε εγκεκριμένες μονάδες μεταποίησης. **Οι Δ/νσεις Κτηνιατρικής των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων** είναι αρμόδιες για την ενημέρωση και των έλεγχο των μονάδων εκτροφής ζώων.

3.A.4. Χρήση Ζωοτροφών

1. Όλοι οι κτηνοτρόφοι μπορούν να χρησιμοποιούν στη διατροφή των εκτρέφόμενων ζώων τους γάλα και προϊόντα με βάση το γάλα και πρωτόγαλα, αβγά και προϊόντα αβγών, ζελατίνη που προέρχεται από μη μηρυκαστικά και προϊόντα υδρόλυσης πρωτεϊνών (υδρολυμένες πρωτεΐνες) που προέρχονται από μέρη μη μηρυκαστικών και από δορές και δέρματα μηρυκαστικών και ζωοτροφές που προέρχονται από αυτά.
2. Οι κτηνοτρόφοι που εκτρέφουν μηρυκαστικά (βοοειδή, αιγοπρόβατα) απαγορεύεται να χρησιμοποιούν στη διατροφή τους ζωικές πρωτεΐνες και μεταποιημένες ζωικές πρωτεΐνες (προϊόντα και υποπροϊόντα σφαγείου, κρεατάλευρο, οστεοκρεατάλευρο, αιματάλευρο, πτεράλευρο, πτηνάλευρο, ιχθυάλευρο, προϊόντα αίματος κλπ.) και ζωοτροφές που τις περιέχουν.
3. Οι κτηνοτρόφοι που εκτρέφουν χοίρους, πτηνά κλπ. εκτός των μηρυκαστικών, απαγορεύεται να χρησιμοποιούν μεταποιημένες ζωικές πρωτεΐνες στη διατροφή τους εκτός από ιχθυάλευρα, όξινο φωσφορικό ασβέστιο και φωσφορικό ασβέστιο, προϊόντα αίματος που προέρχονται από μη μηρυκαστικά (πλάσμα, ερυθρά αιμοσφαίρια κλπ.) και ζωοτροφές που τις περιέχουν. Στην περίπτωση που θέλουν να χρησιμοποιήσουν τις επιτρεπόμενες μεταποιημένες ζωικές πρωτεΐνες για να παρασκευάσουν ζωοτροφές για τα ζώα τους, πρέπει να έχουν έγκριση χρησιμοποίησής τους για την παρασκευή ζωοτροφών από τη Δ.Α.Α της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.
4. Η αποθήκευση ιχθυαλεύρων, όξινου φωσφορικού ασβεστίου και φωσφορικού ασβεστίου και προϊόντων αίματος που προέρχονται από μη μηρυκαστικά επιτρέπεται σε εκμεταλλεύσεις που συντηρούν μηρυκαστικά εφόσον η παραπάνω αρμόδια αρχή (Δ.Α.Α., επόπτης κυκλοφορίας ζωοτροφών) έχει

πειστεί ότι εφαρμόζονται μέτρα που εμποδίζουν να διατραφούν τα μηρυκαστικά με τις πρωτεΐνες αυτές.

5. Οι κτηνοτρόφοι που συντηρούν μόνο μη μηρυκαστικά μπορούν να παρασκευάζουν πλήρεις ζωοτροφές από ζωοτροφές που περιέχουν ιχθυάλευρα, όξινο φωσφορικό ασβέστιο και φωσφορικό ασβέστιο και προϊόντα αίματος που προέρχονται από μη μηρυκαστικά, αποκλειστικά για τη διατροφή των ζώων τους, εφόσον έχουν κάνει αίτηση καταχώρησης στο σχετικό μητρώο που διατηρεί η Δ.Α.Α. – επόπτης κυκλοφορίας ζωοτροφών.
6. Στην περίπτωση που ένας κτηνοτρόφος έχει μηρυκαστικά και μη μηρυκαστικά ζώα, μπορεί να παρασκευάζει ζωοτροφές για τα μη μηρυκαστικά ζώα του που να περιέχουν ιχθυάλευρα, όξινο φωσφορικό ασβέστιο και φωσφορικό ασβέστιο και προϊόντα αίματος εφόσον έχει εντελώς ξεχωριστή γραμμή παραγωγής, από την παραλαβή πρώτων υλών μέχρι την αποθήκευση των τελικών προϊόντων και έχει πάρει τη σχετική έγκριση από τη Δ.Α.Α. (επόπτης κυκλοφορίας ζωοτροφών).
7. Όσοι εκτρέφουν ψάρια μπορούν να χρησιμοποιούν ιχθυάλευρα, προϊόντα αίματος και αιματάλευρα που προέρχονται από μη μηρυκαστικά για να παρασκευάσουν ζωοτροφές για τη διατροφή τους, εφόσον έχουν πάρει τη σχετική έγκριση χρησιμοποίησης από τη Δ.Α.Α. (επόπτης κυκλοφορίας ζωοτροφών).
8. Οι ανωτέρω απαγορεύσεις στη χρησιμοποίηση των μεταποιημένων ζωικών πρωτεϊνών δεν ισχύουν για όσους παρασκευάζουν ζωοτροφές για γουνοφόρα ζώα ή κατοικίδια (γάτες, σκύλους). Ωστόσο, και στην περίπτωση της επιτρεπόμενης χρήσης μεταποιημένων ζωικών πρωτεϊνών όπως κρεατάλευρα, οστεοκρεατάλευρα, πτηνάλευρα, πτεράλευρα κλπ., π.χ. για κατοικίδια ζώα, απαιτείται σχετική έγκριση από τη Δ.Α.Α. (επόπτης κυκλοφορίας ζωοτροφών).
9. Οι αποθήκες ιχθυαλεύρων και άλλων μεταποιημένων ζωικών πρωτεϊνών αδειοδοτούνται και ελέγχονται και από τις οικείες Δ/νσεις Κτηνιατρικής των Ν.Α.

Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι κτηνοτρόφοι μπορούν να απευθύνονται στους επόπτες κυκλοφορίας ζωοτροφών των Δ.Α.Α. των Ν. Αυτοδιοικήσεων.

3.B. Βοοειδή

Ο βοοτρόφος είναι αποκλειστικά υπεύθυνος για την τήρηση των παρακάτω:

1. Προσέρχεται στην Κτηνιατρική Αρχή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης για να δηλώσει την έναρξη λειτουργίας της εκμετάλλευσης και για να υποβάλει το ειδικό έντυπο με το οποίο ζητά έγκριση για τη σήμανση των ζώων.
2. Τοποθετεί δύο ενώτια σε κάθε ζώο που γεννιέται στην εκμετάλλευση εντός 20ημέρου από τη γέννηση. Σε κάθε ζώο που εισάγεται από τρίτη χώρα με προορισμό την εκμετάλλευσή του, τοποθετεί δυο ενώτια εντός 20ημέρου από την ημερομηνία κατά την οποία το ζώο ελέγχθηκε στο Συνοριακό Σταθμό Κτηνιατρικού Ελέγχου.
3. Κάθε ενώτιο που χάθηκε ή καταστράφηκε το αντικαθιστά με νέο, που φέρει τον ίδιο αριθμό αναγνώρισης, μόνο μετά από έγκριση της Κτηνιατρικής Αρχής της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Απαγορεύεται η αφαίρεση ή αντικατάσταση ενωτίων χωρίς την προηγούμενη έγκριση της Κτηνιατρικής Αρχής της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.
4. Ενημερώνει συστηματικά το μητρώο της εκμετάλλευσης, καταγράφοντας όλες ανεξαιρέτως τις κινήσεις ζώων που πραγματοποιούνται σε αυτή (γεννήσεις, θάνατοι, αγορές, πωλήσεις, μεταβιβάσεις, σφαγές κλπ) για κάθε ζώο ξεχωριστά.
5. Καταγράφει στο μητρώο της εκμετάλλευσης οποιαδήποτε αντικατάσταση ενωτίου σε σχέση με τον αριθμό του προηγούμενου ενωτίου, σε περίπτωση που ο αριθμός δεν μπορεί να είναι ο ίδιος.
6. Προσέρχεται στην Κτηνιατρική Αρχή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης για να δηλώσει τη γέννηση ενός ζώου σε διάστημα 3 έως 7 ημερών από την ημερομηνία τοποθέτησης των ενωτίων.
7. Τηρεί αρχείο εγγράφων τα οποία υποστηρίζουν όλες τις παραπάνω κινήσεις ζώων (άδειες διακίνησης, υγειονομικά πιστοποιητικά, κτηνιατρικές γνωματεύσεις, διαβατήρια, τιμολόγια αγοράς ή πώλησης, κλπ).
8. Παραλαμβάνει από την Κτηνιατρική Αρχή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης το διαβατήριο κάθε ζώου, το οποίο εκδίδεται από την Κτηνιατρική Βάση Δεδομένων, εντός 14 ημερών από την ημερομηνία που έχει δηλωθεί η γέννηση του ζώου. Όταν ένα ζώο μετακινείται, συνοδεύεται υποχρεωτικά από το διαβατήριο.

9. Προσκομίζει το διαβατήριο του ζώου, που πρόκειται να μετακινηθεί από την εκμετάλλευσή του, στην αντίστοιχη Κτηνιατρική Αρχή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, στην αρμοδιότητα της οποίας ανήκει η εκμετάλλευση, για να συμπληρωθεί κατάλληλα.
10. Προσκομίζει το διαβατήριο του ζώου που έχει φθάσει στην εκμετάλλευσή του, στην Κτηνιατρική Αρχή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης στην αρμοδιότητα της οποίας ανήκει η εκμετάλλευση, για να συμπληρωθεί κατάλληλα.
11. Υποβάλλει στην Κτηνιατρική Αρχή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης συμπληρωμένα τα ειδικά έντυπα μεταβολών, για να δηλώσει όλες ανεξαιρέτως τις μεταβολές (θανάτους, μετακινήσεις από και προς την εκμετάλλευση, σφαγές κλπ) που πραγματοποιούνται στην εκμετάλλευσή του εντός 7 ημερών από την ημερομηνία της μεταβολής.
12. Διευκολύνει τους ελεγκτές των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που διεξάγουν ελέγχους στο πλαίσιο της εφαρμογής των διαφόρων κοινοτικών ή εθνικών προγραμμάτων. Προσκομίζει τα μητρώα και τα έγγραφα που τα υποστηρίζουν (άδειες διακίνησης, υγειονομικά πιστοποιητικά, κτηνιατρικές γνωματεύσεις κλπ), τα οποία οφείλει να διατηρεί στην εκμετάλλευση για τουλάχιστον τρία συνεχή χρόνια.

3.B.1 Ειδικά για τα Βουστάσια Πάχυνσης Μόσχων

Ο κτηνοτρόφος, ο οποίος εκτρέφει από 6 μόσχους και άνω, υποχρεούται να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις των άρθρων 3 και 4 του π.δ.. 179/1998 (ΦΕΚ 133 Α').

Δηλαδή οι στάβλοι πρέπει να πληρούν τις παρακάτω προδιαγραφές τις οποίες θα ελέγχουν οι ελεγκτές της πολλαπλής συμμόρφωσης:

ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ	ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
1. Περιορισμός μόσχου σε ατομικό κλωβό μετά την ηλικία των 8 εβδομάδων απαγορεύεται.	
2. Τοιχώματα ατομικού κλωβού (μέχρι 8 ^{ης} εβδομάδας) :	διάτρητα
3. Πλάτος ατομικού κλωβού ή θέσεως	90εκ. ± 10%
4. Πλάτος ατομικού κλωβού ή θέσεως / ύψος ακρωμίου	0,8
5. Πλάτος κλωβού υγειονομικής απομόνωσης / ύψος ακρωμίου	1
6. Μήκος κλωβού υγειονομικής απομόνωσης / μήκος μόσχου	1,1
7. Σε ομαδικό σταβλισμό, διαθέσιμος ελεύθερος χώρος ανά μόσχο έως 150χγρ. Ζ.Β.	1,5m ²
8. Σε ομαδικό σταβλισμό, διαθέσιμος ελεύθερος χώρος ανά μόσχο με Ζ.Β. μεταξύ 150 και 220χγρ.	1,7m ²
9. Σε ομαδικό σταβλισμό, διαθέσιμος ελεύθερος χώρος ανά μόσχο με Ζ.Β. άνω των 220χγρ. και μέχρι 6 μηνών	1,8m ²

3.Γ. Αιγοπρόβατα

Ο αιγοπροβατοτρόφος είναι αποκλειστικά υπεύθυνος για την τήρηση των παρακάτω υποχρεώσεων:

1. Προσέρχεται στην Κτηνιατρική Αρχή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης για να δηλώσει την έναρξη λειτουργίας της εκμετάλλευσης και για να υποβάλει το ειδικό έντυπο με το οποίο ζητά έγκριση για τη σήμανση των ζώων.
2. Τοποθετεί δύο ενώτια με ατομικό αριθμό σήμανσης στα ζώα που γεννιούνται μετά την 9.7.2005 και παραμένουν στην εκμετάλλευσή του. Τα ενώτια πρέπει να έχουν τοποθετηθεί στα ζώα πριν συμπληρώσουν την ηλικία των έξι μηνών.
3. Τοποθετεί δύο ενώτια με ατομικό αριθμό σήμανσης στα ζώα ηλικίας μικρότερης των έξι μηνών, όταν εγκαταλείπουν την εκμετάλλευσή του και προορίζονται για πάχυνση ή αναπαραγωγή σε μια άλλη εκμετάλλευση.
4. Τοποθετεί ένα ενώτιο με τον αριθμό της εκμετάλλευσης σε ζώα ηλικίας μικρότερης των έξι μηνών που προορίζονται για σφαγή.
5. Τοποθετεί δύο ενώτια με ατομικό αριθμό σήμανσης στα ζώα που εισάγονται από τρίτες χώρες με προορισμό την εκμετάλλευσή του, μετά την 9.7.2005, εντός 14 ημερών από την ημερομηνία κατά την οποία ελέγχθηκαν τα ζώα στο Συνοριακό Σταθμό Κτηνιατρικού Ελέγχου.
6. Αντικαθιστά κάθε ενώτιο που χάθηκε με νέο, που φέρει τον ίδιο αριθμό αναγνώρισης, μόνο κατόπιν έγκρισης της Κτηνιατρικής Αρχής της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Απαγορεύεται η αφαίρεση ή αντικατάσταση ενωτίων χωρίς την έγκριση της Κτηνιατρικής Αρχής της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.
7. Καταγράφει στο μητρώο της εκμετάλλευσής του οποιαδήποτε αντικατάσταση ενωτίου σε σχέση με τον αριθμό του προηγούμενου ενωτίου, σε περίπτωση που ο αριθμός δεν μπορεί να είναι ο ίδιος.
8. Ενημερώνει συστηματικά το μητρώο της εκμετάλλευσης καταγράφοντας όλες ανεξαιρέτως τις κινήσεις των ζώων που πραγματοποιούνται σε αυτή (γεννήσεις, θάνατοι, αγορές, πωλήσεις, μεταβιβάσεις, σφαγές κλπ).
9. Κάνει απογραφή του ζωικού του κεφαλαίου μια φορά το χρόνο στη διάρκεια του Δεκεμβρίου κάθε έτους και καταγράφει τα αποτελέσματά της στο μητρώο της εκμετάλλευσής του. Ενημερώνει την Κτηνιατρική Αρχή της Νομαρχιακής

Αυτοδιοίκησης για τα αποτελέσματα της απογραφής εντός 30 ημερών από την διενέργειά της.

10. Τηρεί αρχείο εγγράφων τα οποία υποστηρίζουν όλες τις μεταβολές που συμβαίνουν στην εκμετάλλευση (άδειες διακίνησης, υγειονομικά πιστοποιητικά, κτηνιατρικές γνωματεύσεις κλπ).
11. Από την 9.7.2005, όταν πρόκειται να μετακινηθεί ζώο από την εκμετάλλευσή του, υποβάλλει στην Κτηνιατρική Αρχή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης συμπληρωμένο το ειδικό έντυπο του υγειονομικού πιστοποιητικού. Το υγειονομικό πιστοποιητικό που τελικά εκδίδεται από την Κτηνιατρική Αρχή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, συνοδεύει το ζώο στη μετακίνησή του.
12. Διευκολύνει τους ελεγκτές των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που διεξάγουν ελέγχους στο πλαίσιο της εφαρμογής των διαφόρων κοινοτικών ή εθνικών προγραμμάτων. Προσκομίζει τα μητρώα και τα έγγραφα που τα υποστηρίζουν (άδειες διακίνησης, υγειονομικά πιστοποιητικά, κτηνιατρικές γνωματεύσεις κλπ) τα οποία οφείλει να διατηρεί στην εκμετάλλευση για τουλάχιστον τρία συνεχή χρόνια.

3.Δ. Χοίροι

Ο χοιροτρόφος είναι αποκλειστικά υπεύθυνος για την τήρηση των παρακάτω υποχρεώσεων:

1. Προσέρχεται στην Κτηνιατρική Αρχή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης για να δηλώσει την έναρξη λειτουργίας της εκμετάλλευσης και για να υποβάλει το ειδικό έντυπο, ενώ επίσης ζητά έγκριση για τη σήμανση των ζώων.
2. Τοποθετεί ενώτια στα ζώα πριν από την μετακίνησή τους από την εκμετάλλευση. Αντικαθιστά κάθε ενώτιο που χάθηκε ή καταστράφηκε με νέο που φέρει τον ίδιο αριθμό αναγνώρισης μόνο μετά από έγκριση της Κτηνιατρικής Αρχής της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Απαγορεύεται η αφαίρεση ή αντικατάσταση ενωτίων χωρίς την προηγούμενη έγκριση της Κτηνιατρικής Αρχής της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.
3. Καταγράφει στο μητρώο του οποιαδήποτε αντικατάσταση ενωτίου, σε σχέση με τον αριθμό του προηγούμενου ενωτίου, σε περίπτωση που ο αριθμός δεν μπορεί να είναι ο ίδιος.
4. Ενημερώνει χωρίς διακοπή το μητρώο της εκμετάλλευσης, καταγράφοντας όλες ανεξαιρέτως τις κινήσεις ζώων που πραγματοποιούνται.
5. Τηρεί αρχείο εγγράφων τα οποία υποστηρίζουν όλες τις κινήσεις ζώων (άδειες διακίνησης, υγειονομικά πιστοποιητικά, κτηνιατρικές γνωματεύσεις κλπ).
6. Προσέρχεται στην Κτηνιατρική Αρχή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης για να δηλώσει όλες ανεξαιρέτως τις μεταβολές (συμπεριλαμβανομένης και της διακοπής λειτουργίας) που πραγματοποιούνται στην εκμετάλλευση, συμπληρώνοντας τα ειδικά έντυπα μεταβολών.
7. Διευκολύνει τους ελεγκτές των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που διεξάγουν ελέγχους στο πλαίσιο της εφαρμογής των διαφόρων κοινοτικών ή εθνικών προγραμμάτων. Προσκομίζει τα μητρώα και τα έγγραφα που τα υποστηρίζουν (άδειες διακίνησης, υγειονομικά πιστοποιητικά, κτηνιατρικές γνωματεύσεις κλπ) τα οποία οφείλει να διατηρεί στην εκμετάλλευση για τουλάχιστον τρία συνεχή χρόνια.

3.Δ.1 Ειδικά για τα χοιροστάσια:

1. Ο κτηνοτρόφος, ο οποίος εκτρέφει από 6 χοίρους ή 5 χοιρο- μητέρες με τα χοιρίδια τους και άνω, ο οποίος και, λόγω άλλων δραστηριοτήτων στην εκμετάλλευση, λαμβάνει άμεσες ενισχύσεις, οφείλει να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις των άρθρων 3 και 4 του π.δ. 215/2003 (ΦΕΚ 181 Α΄).

Χοιροστάσια κατασκευασμένα πριν από 1-1-2003

Υποχρέωση	Προδιαγραφή
Κατά κατηγορία ζώων	Ελάχιστη επιφάνεια Συνολικού δαπέδου (m ²)
0-10 χγρ. ΖΒ	0,15
10-20 χγρ. ΖΒ	0,20
20-30 χγρ. ΖΒ	0,30
30-50 χγρ. ΖΒ	0,40
50-85 χγρ. ΖΒ	0,55
85-110 χγρ. ΖΒ	0,65
110 χγρ. ΖΒ	1,00
Απαγορεύεται η πρόσδεση Ζώων	

Τα Χοιροστάσια που είναι κατασκευασμένα μετά από την 1-1-2003 επιπλέον θα πρέπει να τηρούν και τις παρακάτω προδιαγραφές:

Κατηγορία Ζώων		Ελεύθερος χώρος δαπέδου	
Μικρά θηλυκά ζώα μετά την οχεία, σε ομάδες	Αριθμός ζώων στην ομάδα	Ελάχιστο συνολικό δάπεδο (μ ²)	Ελάχιστο συμπαγές δάπεδο (μ ²)
	6-40	1,54	0,95
	<6	1,80	0,95
	40<	1,48	0,95
Χοιρομητέρες σε ομάδες	6-40	2,25	1,30
	<6	2,475	1,30
	40<	2,025	1,30
Κάπροι σε ατομικά κελιά		6	
Κάπροι σε ατομικά κελιά και χώρος οχείας		10	
Θηλυκά αναπαραγωγής - Ελάχιστη διάσταση ομαδικών κελιών	6<	Μήκος μικρής διάστασης κελιού 2,80μ	
	<6	2,40μ	
Σχαρωτά δάπεδα από σκυρόδεμα			
Κατηγορία ζώων		Ελάχιστο πλάτος δοκίδων (mm)	Μέγιστο πλάτος διάκενων (mm)
Χοιρίδια		50	11
Απογαλακτισμένα		50	14
Χοίροι αναπαραγωγής		80	18
Θηλυκά μετά την οχεία		80	20

*Η χρήση ομαδικών κελιών από την 4η εβδομάδα μετά την οχεία και την 1η εβδομάδα προ του τοκετού είναι **ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚή**

3.Ε. Πηνά

Τα πτηνοτροφεία ανάλογα με τη χρήση, τον τύπο της εγκατάστασης και το έτος κατασκευής θα πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες προδιαγραφές:

Ειδικά για Πτηνοτροφεία αυγοπαραγωγής σε κλωβοστοιχίες

α. Κατασκευασμένα μετά από 1-1-2003

Υποχρέωση	Προδιαγραφή
Επιφάνεια κλωβού ανά όρνιθα	750 εκ ²
Ύπαρξη φωλιάς	υποχρεωτικό
Ύπαρξη στρωμνής	υποχρεωτικό
Ύπαρξη κούρνιας ανα όρνιθα	15 εκ
Ταίστρα	12 εκ
Κατάλληλες ποτίστρες	υποχρεωτικό
Διάδρομοι μεταξύ κλωβοσειρών	90εκ
Ύπαρξη Εξοπλισμού ξυσίματος νυχιών	υποχρεωτικό

Ειδικά για Πτηνοτροφεία αυγοπαραγωγής σε κλωβοστοιχίες

β. Κατασκευασμένα πριν την 1-1-2003

Υποχρέωση	Προδιαγραφή
Επιφάνεια κλωβού ανά όρνιθα	550 εκ ²
Ταίστρα	10 εκ
Κατάλληλες ποτίστρες	10cm /όρνιθα
Κάθε όρνιθα έχει πρόσβαση σε 2 πιπίλες ή κύπελλα	υποχρεωτικό
Ύπαρξη Εξοπλισμού ξυσίματος νυχιών	

Συστήματα που επιτρέπουν την χρήση εξωτερικού χώρου

Υποχρέωση	Προδιαγραφή
Ελάχιστο ύψος ανοίγματος επικοινωνίας εσωτερικού-εξωτερικού χώρου	35 εκ.
Ελάχιστο μήκος ανοίγματος επικοινωνίας εσωτερικού-εξωτερικού χώρου	40 εκ.
Σχέση μήκους ανοίγματος / αριθμό ορνίθων (ελάχιστο)	2 m/1000 όρν.
Διατήρηση δαπέδου εξωτερικού χώρου σε καλή κατάσταση	υποχρεωτικό
Να παρέχεται προστασία από καιρικές συνθήκες και αρπακτικά	υποχρεωτική
Πυκνότητα (μεγίστη) αριθ. ορνιθ./m ² ωφέλιμης επιφ.	9 ορνιθ./m ²

Ειδικά για Πτηνοτροφεία αυγοπαραγωγής σε άλλα συστήματα εκτροφής

Υποχρέωση	Προδιαγραφή
Μήκος μετώπου γραμμικής ταϊστρας / όρνιθα	10 εκ.
Μήκος μετώπου κυκλικής ταϊστρας /όρνιθα	4 εκ.
Μήκος μετώπου γραμμικής ποτίστρας /όρνιθα	2,5 εκ.
Μήκος μετώπου κυκλικής ποτίστρας / όρνιθα	1 εκ.
Σχέση αριθμού θηλάστρων ή κυπέλων / αριθμό ορνίθων	1 / 10
Αριθμό κυπέλων ή θηλάστρων που έχει πρόσβαση κάθε όρνιθα	2
Αριθμό ατομικών φωλεών / αριθμό ορνίθων	1 / 7
Επιφάνεια συλλογικών φωλεών / αριθμό ορνίθων	1m ² /120όρνιθ.
Διαθέσιμος χώρος κουρνιαστρας / όρνιθα	15εκ. ² /όρνιθα
Οριζόντια απόσταση μεταξύ κουρνιαστρών	30 εκ.
Οριζόντια απόσταση μεταξύ κούρνιας και τοίχου	20 εκ.
Τοποθέτηση κουρνιαστρας όχι πάνω από τη στρωμνή	υποχρεωτικό
Σχέση επιφάνειας στρωμνής / επιφάνεια δαπέδου	1 / 3
Επιφάνεια στρωμνής / όρνιθα	250 εκ. ²
Το δάπεδο θα πρέπει να υποβασιάζει όλα τα μπροστινά νύχια κάθε ποδιού	υποχρεωτικό

Επιπλέον για συστήματα με πολλαπλά επίπεδα κίνησης των ορνίθων

Υποχρέωση	Προδιαγραφή
Μέγιστος αριθμός επαλλήλων επιπέδων	4
Ελάχιστο ελεύθερο ύψος μεταξύ επιπέδων	45 εκ

4. Βοσκότοποι

(Οι υποχρεώσεις του παρόντος κεφαλαίου απορρέουν τόσο από το παράρτημα ΙΙΙ του κανονισμού (ΕΚ) 73/2009, όσο και από τον κανονισμό (ΕΚ) 1122/2009.)

1. Στους βοσκότοπους που ανήκουν στην εκμετάλλευσή του ο γεωργός πρέπει να φροντίζει ώστε να βόσκουν κατ' ελάχιστο 0,2 ΜΜΖ (Μονάδες Μεγάλων Ζώων) ανά εκτάριο και κατά μέγιστο 3 ΜΜΖ ανά εκτάριο (1 εκτάριο= 10 στρέμματα). Η ρύθμιση αυτή αποσκοπεί στην προστασία και διατήρηση των βοσκοτόπων.

Για διευκόλυνση παρατίθεται πίνακας με τον ελάχιστο και μέγιστο αριθμό ζώων ανά 10 στρέμματα (1 εκτάριο):

Είδος	Ελάχιστος αριθμός ζώων στα 10 στρέμματα βοσκοτόπου	Μέγιστος αριθμός ζώων στα 10 στρέμματα βοσκοτόπου
Αιγοπρόβατα	1,33	20
Βοοειδή > 24 μηνών	0,2	3
Βοοειδή < 24 μηνών	0,33	5

Β Ο Σ Κ Ο Τ Ο Π Ο Ι

Επίσης παρατίθεται πίνακας μετατροπής των ζωικών μονάδων σε Μονάδες Ζωικού Κεφαλαίου (ΜΖΚ):

Είδος & κατηγορία ζώων	Συντελεστής μετατροπής σε ΜΖΚ	Αντίστοιχος αριθμός ζώων προς 1 ΜΖΚ
A. Βοοειδή / Βούβαλοι / Βίσονες/ Ίπποι		
Ηλικίας από 24 μηνών και άνω ¹	1,00	1
Ηλικίας από 6 μηνών και ως 24 μηνών	0,60	1,66
B. Πρόβατα / Αίγες		
Προβατίνες – Αίγες ηλικίας άνω του έτους	0,15	6,66
Γ. Χοίροι		
Χοιρομητέρες	0,4	2,5
Παχυνόμενα χοιρίδια άνω των 40 κιλών	0,27	3,7

2. Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατή η βόσκηση, λόγω αντίξωων ή άλλων συνθηκών ή γιατί ο παραγωγός διατηρεί τα ζώα σταβλισμένα, ο παραγωγός πρέπει να μεριμνά για την κοπή και την απομάκρυνση της θαμνώδους βλάστησης των βοσκοτόπων εκτός της περίπτωσης των κοινόχρηστων βοσκοτόπων. Πρέπει να μεριμνά δηλαδή για τη διατήρηση του βοσκότοπου σε καλή κατάσταση. Στην περίπτωση συλλογικής χρήσης βοσκοτόπων που ενοικιάζονται τμηματικά από δήμους και κοινότητες είναι λογικό ότι ο μεμονωμένος παραγωγός δεν μπορεί να φροντίσει όλο το βοσκότοπο και άρα δεν θα του επιβληθεί ποινή.
3. Οι μόνιμοι βοσκότοποι ΔΕΝ πρέπει να οργώνονται, εκτός από τις περιπτώσεις από τις οποίες προκύπτει περιβαλλοντική ή αρχαιολογική αναγκαιότητα που αποδεικνύεται με έγγραφα των αρμοδίων αρχών. Αυτό σημαίνει ότι είτε θα δοθεί εντολή από τις αρμόδιες Υπηρεσίες είτε ότι ο γεωργός θα ζητήσει ειδική άδεια από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

4. Η χώρα έχει υποχρέωση να μη μειώσει τις εκτάσεις βοσκοτόπων σε σχέση με τις αρόσιμες εκτάσεις. Αντίθετα, μπορεί να αυξήσει τις εκτάσεις των βοσκοτόπων. Συνεπώς, αν κάποιος γεωργός καταργήσει βοσκότοπους τότε κατά τον έλεγχο μπορεί να του επιβληθεί η εκ νέου λειτουργία του βοσκοτόπου. Σε περίπτωση που αυτή η εντολή δεν γίνει πράξη από τον γεωργό την επόμενη χρονιά, η μη συμμόρφωση θεωρείται ως σοβαρή παράβαση της πολλαπλής συμμόρφωσης και επιβάλλεται ποινή.
5. Ο κτηνοτρόφος έχει την υποχρέωση να διατηρεί τους βοσκότοπους σε καλή αγρονομική και περιβαλλοντική κατάσταση. Το ποσοστό των βράχων ή ξυλωδών μη βοσκήσιμων φυτών εντός του βοσκότοπου πρέπει να είναι το πολύ ίσο με 25% της συνολικής έκτασης του βοσκότοπου ή 35% για τις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές.
Σε περίπτωση υπέρβασης του ως άνω ορίου, τα τμήματα των εκτάσεων που είναι ακατάλληλα για βόσκηση θεωρούνται μη επιλέξιμα για την ενεργοποίηση των δικαιωμάτων ενίσχυσης.
Σε περίπτωση που το ποσοστό της μη χρησιμοποιούμενης έκτασης για βόσκηση είναι μικρότερο του ως άνω ορίου, υπολογίζεται η πραγματικά χρησιμοποιούμενη έκταση του βοσκότοπου προκειμένου να υπολογιστεί η πυκνότητα βόσκησης. Η επιλέξιμη για την ενεργοποίηση δικαιωμάτων έκταση του βοσκότοπου παραμένει η συνολική έκταση και η μη βοσκήσιμη έκταση θεωρείται ως στοιχείο του αγροτικού τοπίου.

5. Τρόφιμα

(Οι υποχρεώσεις του παρόντος κεφαλαίου προκύπτουν από το παράρτημα II του κανονισμού (ΕΚ) 73/2009 σχετικά με τη θέσπιση κοινών κανόνων για τα καθεστώτα άμεσης στήριξης των γεωργών).

Η ασφάλεια των τροφίμων είναι κεφαλαιώδους σημασίας για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τους πολίτες της και είναι ένας από τους βασικούς λόγους που υπάρχουν ακόμα επιδοτήσεις στη γεωργία. Ο στόχος που θέλουμε να επιτύχουμε εκφράζεται με μία φράση «ασφάλεια από τη φάρμα στο πιάτο». Για να πετύχουμε αυτόν τον στόχο ο παραγωγός τροφίμων υποχρεούται:

5.A. Ιχνηλασιμότητα

Να τηρεί αρχείο παραστατικών και εγγράφων εισροών και εκροών τις εκμετάλλευσης, ώστε να είναι ο ελεγκτής σε θέση να αντιληφθεί από πού προήλθαν οι πρώτες ύλες τις εκμετάλλευσης και ποιος ήταν ο προορισμός των προϊόντων και παραπροϊόντων τις εκμετάλλευσης. Το αρχείο θα περιέχει τουλάχιστον τις παρακάτω πληροφορίες:

- Όνομα και διεύθυνση προμηθευτή ή / και πελάτη,
- Φύση και ποσότητα εισροών ή / και προϊόντων που διακινήθηκαν,
- Ημερομηνία συναλλαγής

5.B. Ειδοποιήσεις

Σε περίπτωση που ο γεωργός – παραγωγός τροφίμων έχει υπόνοιες ότι **τρόφιμο ή προϊόν** που προέρχεται από την εκμετάλλευσή του είναι ή ενδέχεται να μην είναι **ασφαλές** υποχρεούται να ενημερώνει άμεσα τις αρμόδιες αρχές (Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης, Δ/ση Κτηνιατρικής, Δ/ση Υγείας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή τον ΕΦΕΤ) και τους παραλήπτες των προϊόντων και να εκκινήσει διαδικασία απόσυρσης τους.

Σε περίπτωση που ο γεωργός έχει υπόνοιες ότι **τρόφιμο ή προϊόν που έχει στην κατοχή του μπορεί να μην είναι ασφαλές ή είναι επιβλαβές για τον καταναλωτή**, υποχρεούται να ειδοποιήσει άμεσα τις αρμόδιες αρχές (Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης, Δ/ση Κτηνιατρικής, Δ/ση Υγείας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή τον ΕΦΕΤ) ώστε να ξεκινήσουν τις διαδικασίες απόσυρσης.

5.Γ. Απόβλητα – Αποφυγή ρύπανσης

- Να τηρούνται οι στοιχειώδεις κανόνες υγιεινής (πλύσιμο κλπ.) στον χώρο της εκμετάλλευσης
- Ο γεωργός να χειρίζεται τα απόβλητα της εκμετάλλευσης κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μην επιμολύνονται τα παραγόμενα προϊόντα και να διαχωρίζει σαφώς τις παραγόμενες πρώτες ύλες από τα απόβλητα της εκμετάλλευσης σε διαφορετικούς χώρους.
- Ο γεωργός απαγορεύεται να εναποθέτει υγρά κτηνοτροφικά απόβλητα εντός ζώνης πλάτους τουλάχιστον 20 μέτρων από επιφανειακά νερά και 50 μέτρων από πηγές, πηγάδια ή γεωτρήσεις που χρησιμοποιούνται για ύδρευση.

5.Δ. Ζωοτροφές

- Να καταγράφει στο ημερολόγιο της εκμετάλλευσης τυχόν χρήση χημικών σκευασμάτων κατά την παραγωγή των πρώτων υλών ζωοτροφών και να τηρεί αρχείο με τις ετικέτες τους.
Εφόσον χρησιμοποιεί μη φαρμακευτικά πρόσθετα ζωοτροφών, να το πράττει σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία υπό τις οδηγίες του γεωπόνου της Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και να καταγράφει τις χορηγούμενες ποσότητες και τις ημερομηνίες χρήσης τους.
- Να καταγράφει στο βιβλίο της πολλαπλής συμμόρφωσης την ποσότητα και την προέλευση των ζωοτροφών (στοιχεία πωλητή, αριθμός έγκρισης/εγγραφής της μονάδας) που χρησιμοποιεί για τη διατροφή των ζώων της εκμετάλλευσης και να τηρεί αρχείο των αντίστοιχων παραστατικών και ετικετών.
- Εφόσον χρησιμοποιεί γενετικά τροποποιημένες ζωοτροφές, να τηρεί αρχείο για περίοδο τουλάχιστον πέντε (5) ετών των πιστοποιητικών, στα οποία αναγράφονται το όνομα του γενετικά τροποποιημένου οργανισμού και ο μοναδικός κωδικός του.
- Να φροντίζει να υπάρχει σαφής διαχωρισμός των ζωοτροφών ανάλογα με το είδος του ζώου για το οποίο προορίζονται και να διαχωρίζονται χωροταξικά οι φαρμακούχες από τις μη φαρμακούχες ζωοτροφές

5.Ε. Υγεία – Πρόληψη

- Να χρησιμοποιεί τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, σύμφωνα με τις αναγραφόμενες σε αυτά οδηγίες και τις οδηγίες του τοπικού γεωπόνου κατά το δυνατόν, να τηρεί αρχεία στο ημερολόγιο της εκμετάλλευσης σχετικά με το είδος των φυτοπροστατευτικών προϊόντων που χρησιμοποιεί, τον χρόνο εφαρμογής, τη δόση.
- Να χρησιμοποιεί τα κτηνιατρικά φάρμακα σύμφωνα με στις οδηγίες του κτηνιάτρου και να καταγράφει τις ημερομηνίες χορήγησης και την περίοδο αναμονής στο μητρώο φαρμακευτικής αγωγής .
- Να χρησιμοποιεί τα χημικά σκευάσματα και τα βιοκτόνα σύμφωνα με τις αναγραφόμενες σε αυτά οδηγίες και να τηρεί αρχεία.
- Να λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή μετάδοσης ασθενειών στα νεοεισαχθέντα ζώα της εκμετάλλευσης.
- Να γνωστοποιεί στην αρμόδια κτηνιατρική υπηρεσία τα ασθενή βοοειδή ή ύποπτα για ασθένεια ζώα στην εκμετάλλευση και να πραγματοποιεί τις προβλεπόμενες ενέργειες, όπως αυτές του έχουν γνωστοποιηθεί από την αρμόδια κτηνιατρική υπηρεσία.
- Να τηρεί σε αρχείο για περίοδο τουλάχιστον πέντε (5) ετών, τυχόν εργαστηριακές αναλύσεις από τα ζώα ή τα φυτά της εκμετάλλευσης του.
- Να καταχωρεί στο αρχείο της εκμετάλλευσης την παρουσία ασθενών ζώων που παρουσιάζουν εντερίτιδα, διάρροια και πυρετό και τυχόν συμπτώματα βρουκέλωσης ή φυματίωσης στα ζώα.
- Να μην στεγάζει στον ίδιο χώρο Αίγες και Βοοειδή και αν αυτό συμβαίνει, να πραγματοποιεί ελέγχους στις αίγες για φυματίωση.
- Όταν υπάρχει πτηνοτροφική μονάδα στην εκμετάλλευση, τα παραγόμενα αυγά θα πρέπει να φυλάσσονται σε ξηρό και σκιερό μέρος και να είναι καθαρά, μακριά από μολυσματικούς παράγοντες.

5.ΣΤ. Παραγωγή Γάλακτος

- Να χρησιμοποιεί κατάλληλη σήμανση στα ζώα στα οποία ακολουθείται φαρμακευτική αγωγή και των οποίων το γάλα δεν προορίζεται για ανθρώπινη κατανάλωση.
- Να αρμένει χωριστά τα ζώα στα οποία εφαρμόζεται φαρμακευτική αγωγή ή εφαρμόστηκε στο παρελθόν και δεν έχει παρέλθει ο χρόνος αναμονής, καθώς και τα ζώα που δεν είναι υγιή. Το γάλα των παραπάνω ζώων δεν θα πρέπει να χορηγείται για ανθρώπινη κατανάλωση, ενώ κατά την άμελξή τους δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται οι ίδιες αμελκτικές μηχανές ή περιέκτες που χρησιμοποιούνται για τα υπόλοιπα ζώα.
- Να μην οδηγεί στην κατανάλωση νωπό αγελαδινό γάλα, αν η εκμετάλλευση του δεν είναι απαλλαγμένη ή επίσημα απαλλαγμένη από φυματίωση και βρουκέλλωση ή εμβολιασμένη κατά αυτών. Να μην οδηγεί στην κατανάλωση ή προς μεταποίηση πρόβειο ή αίγιο γάλα, εφόσον η εκμετάλλευση του δεν είναι απαλλαγμένη ή επίσημα απαλλαγμένη βρουκέλλωσης ή εμβολιασμένη κατ' αυτής.
- Να χρησιμοποιεί κατάλληλο εξοπλισμό στην παραγωγή του γάλακτος και να διατηρεί σε καλή λειτουργική και υγειονομική κατάσταση τον εξοπλισμό αυτό.
- Οι χώροι που απαιτούνται για την παραγωγή γάλακτος να είναι διαχωρισμένοι από το χώρο διαβίωσης των ζώων
- Να αποθηκεύει το γάλα μετά την άμελξη σε θερμοκρασία 8 °C αν αυτή πραγματοποιείται καθημερινά ή 6 °C αν δεν πραγματοποιείται καθημερινά.
- Να διασφαλίζει ότι η κατασκευή των εγκαταστάσεων άμελξης είναι τέτοια ώστε να περιορίζεται η μόλυνση του γάλακτος και οι εγκαταστάσεις αποθήκευσης του γάλακτος να προστατεύονται από τα παράσιτα. Ο εξοπλισμός άμελξης να διατηρείται σε καλή κατάσταση και εάν κρίνεται αναγκαίο, να απολυμαίνεται πριν από την άμελξη και να εξασφαλίζεται ότι οι θηλές, ο μαστός και η γύρω από αυτόν περιοχή είναι καθαρές.

6. Εκμεταλλεύσεις που βρίσκονται σε περιοχές Δικτύου Φύση 2000 (Natura) (τομέας περιβάλλον)

(Οι υποχρεώσεις του παρόντος κεφαλαίου εκπορεύονται από το παράρτημα II του κανονισμού (ΕΚ) 73/2009 σχετικά με τη θέσπιση κοινών κανόνων για τα καθεστώτα άμεσης στήριξης των γεωργών).

Για να πληροφορηθείτε αν η εκμετάλλευσή σας είναι σε περιοχή NATURA μπορείτε να απευθυνθείτε στην Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών, στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση ή στον σύμβουλό σας. Αν δε σας βοηθήσουν, στο πίσω μέρος αυτού του οδηγού (παράρτημα) υπάρχει πίνακας με τα δημοτικά διαμερίσματα που είναι περιοχές NATURA. Εφόσον υπάρχουν αγροτεμάχια εντός των περιοχών αυτών, μπορούν να υπάρχουν ειδικές ρυθμίσεις για την περιοχή σας και ο γεωργός οφείλει να τηρεί, επιπλέον υποχρεώσεις από αυτές που αναφέρονται στο κεφάλαιο «Γενικές υποχρεώσεις γεωργών» ως εξής:

1. Σε περίπτωση που υπάρχουν ειδικά διαχειριστικά μέτρα για την περιοχή, ο γεωργός οφείλει να συμμορφώνεται με αυτά, για την προστασία της περιοχής και των φυτικών και ζωικών ειδών. Πληροφορίες για τα προβλεπόμενα ειδικά μέτρα υπάρχουν στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και στους Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών.
2. Εφόσον ο γεωργός το επιθυμεί και μετά από άδεια του οικείου Δασαρχείου μπορεί να απαγορεύσει το κυνήγι στην εκμετάλλευσή του, ειδικά στους αμπελώνες μέχρι την λήξη του τρυγητού, στους αθέριστους και ασυγκόμιστους λειμώνες, στις καλλιεργημένες εκτάσεις και στους οπωρώνες. Στην περίπτωση αυτή ο γεωργός τοποθετεί σχετική απαγορευτική πινακίδα σε ευκρινές σημείο.
3. Απαγορεύεται η από πρόθεση θανάτωση αγρίων ζώων και πουλιών. Επίσης, απαγορεύεται η διατάραξη από πρόθεση της ησυχίας των πουλιών, ιδιαίτερα κατά την περίοδο της αναπαραγωγής, η καταστροφή ή η αφαίρεση των φωλιών και η κατοχή ή η αγοραπωλησία νεοσσών, αυγών ή κελυφών.

4. Δεν καταστρέφεται η φυσική βλάστηση στα όρια των αγροτεμαχίων και στις νησίδες εντός των αγροτεμαχίων (φυτοφράκτες, θάμνοι και δένδρα). Έτσι, προστατεύονται είδη του φυτικού αλλά και του ζωικού βασιλείου και βελτιώνεται η εμφάνιση του τοπίου.
5. Ο γεωργός μπορεί να συντηρεί τους θάμνους και τα δένδρα με κλάδεμα. Το ελάχιστο πλάτος διατήρησης ορίζεται ως εξής:
 - για τους θάμνους, 0,50μ από κάθε πλευρά της ρίζας του θάμνου και
 - για τα δένδρα, η κάθετη προβολή της κόμης του δένδρου στο έδαφος.
6. Δεν εισάγονται ξένης προέλευσης (ξενικά²) για την περιοχή είδη φυτών και ζώων χωρίς ειδική άδεια από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Επειδή υπάρχει περίπτωση η καλλιέργεια ξενικών ειδών να προκαλέσει αλλαγές στη βλάστηση και ειδικά σε προστατευόμενα είδη, πρέπει πριν την εισαγωγή τέτοιων ειδών να εξετάζονται οι συνέπειες.
7. Όταν υπάρχει κοπριά σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις η συγκέντρωσή της πρέπει να γίνεται σε καλυμμένο χώρο στον οποίο λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για τη μη διαφυγή ουσιών που ρυπαίνουν το περιβάλλον. Για το σκοπό αυτό κατασκευάζονται στέγαστρα ή σκεπάζονται με κατάλληλα στεγανά υλικά οι κοπροσωροί. Περιφερειακά των σωρών κατασκευάζονται αυλάκια για να μαζεύονται τα υγρά που διαφεύγουν.
8. Τυχόν νησίδες φυσικής βλάστησης, όπου είναι πιθανόν να υπάρχουν συγκεντρωμένες φωλιές άγριων ζώων και πουλιών, δεν χρησιμοποιούνται για τη βόσκηση των παραγωγικών ζώων από την 1^η Μαρτίου έως την 30^η Ιουνίου κάθε έτους. Στις περιοχές αυτές τοποθετούνται ταμπέλες από τις τοπικές αρχές.

² Ξενικά θεωρούνται τα είδη τα οποία δεν υπάρχουν ή δεν υπήρχαν ιστορικά στην περιοχή.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΦΥΣΗ 2000 (NATURA)

9. Δεν καταστρέφονται φυσικές υδατοσυλλογές (μικρές λίμνες, έλη) εντός των αγροτεμαχίων. Αυτές χρησιμοποιούνται από πολλά ζώα για διαβίωση αλλά και για πόσιμο νερό.

10. Δεν καλλιεργούνται γενετικά τροποποιημένα φυτά στις περιοχές NATURA.

7. Εκμεταλλεύσεις σε περιοχές ευπρόσβλητες στη νιτρορύπανση

(Οι υποχρεώσεις του παρόντος κεφαλαίου εκπορεύονται από το παράρτημα II του κανονισμού (ΕΚ) 73/2009 σχετικά με τη θέσπιση κοινών κανόνων για τα καθεστώτα άμεσης στήριξης των γεωργών).

Αν η εκμετάλλευσή σας βρίσκεται εντός των νομών Λάρισας, Μαγνησίας, Τρικάλων, Καρδίτσας, Αργολίδας, Ηλείας, Φθιώτιδας, Βοιωτίας, Θεσσαλονίκης, Κιλκίς, Πέλλας, Ημαθίας, Σερρών, Δράμας, Άρτας, Πρέβεζας, πρέπει να πληροφορηθείτε, είτε από τη Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, είτε από τον γεωργικό σας σύμβουλο, εάν η εκμετάλλευσή σας στο σύνολό της ή μέρος αυτής ανήκει σε περιοχή ευπρόσβλητη από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης. Εφόσον υπάρχουν αγροτεμάχια εντός των περιοχών αυτών, ο γεωργός οφείλει επιπλέον να τηρεί και τις παρακάτω συμπληρωματικές υποχρεώσεις:

ΦΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

1. Εφαρμόζονται οι ποσότητες αζωτούχων λιπασμάτων και τηρούνται οι κατευθύνσεις σχετικά με τον αριθμό, τον χρόνο και την ποσότητα του εφαρμοζόμενου αζώτου ανά δόση, όπως αυτές καθορίζονται ανάλογα με την καλλιέργεια και το έδαφος στα Προγράμματα Δράσης. Επειδή διαφοροποιούνται οι ποσότητες σε κάθε περιοχή πληροφορίες σχετικά παρέχονται από τις Διευθύνσεις Αγροτικής Ανάπτυξης των Νομαρχιών ή το γεωργικό σύμβουλο.
2. Στις ευπρόσβλητες περιοχές του παρακάτω πίνακα, και μέχρι να ανακοινωθούν από την οικεία Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης ειδικότερα μέτρα, τηρούνται τα εξής ποσοτικά όρια αζωτούχων λιπασμάτων ανάλογα με την καλλιέργεια:

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΠΡΟΣΒΛΗΤΕΣ ΣΤΗ ΝΙΤΡΟΥΡΥΠΑΝΣΗ

Καλλιέργεια	Στρυμόνας (κιλά αζώτου/ στρέμμα)	Θεσσαλονίκη Πέλλα Ημαθία (κιλά αζώτου/ στρέμμα)	Άρτα Πρέβεζα (κιλά αζώτου/σ τρέμμα)
Καλαμπόκι	28	29	24
Βαμβάκι	13	14	13
Ζαχαρότευτλα	14	16	-
Σιτηρά	12	12	-
Πατάτες	-	31	-
Τομάτες	-	-	15
Ρύζι	-	16	-
Ροδακινιές	-	35	-
Ελιές	-	-	11
Εσπεριδοειδή	-	-	10

Για τις καλλιέργειες οι οποίες είτε δεν υπάρχουν στον πίνακα, είτε δεν υπάρχει όριο στον πίνακα, ισχύει η λιπαντική αγωγή που περιγράφεται στα πρακτικά λίπανσης των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

ΖΩΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Οι κτηνοτρόφοι των οποίων τα αγροτεμάχια και οι στάβλοι βρίσκονται εντός των περιοχών που ορίζονται ως ευπρόσβλητες ζώνες πρέπει να τηρούν τα παρακάτω:

1. Η διαχείριση των αποβλήτων των στάβλων πρέπει να γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε να μην προκαλείται ρύπανση των νερών από νιτρικά. Για το λόγο αυτό, τα στερεά απόβλητα που προκύπτουν οδηγούνται σε κοπροσωρό. Τα απόβλητα πρέπει να παραμένουν στον κοπροσωρό τουλάχιστον 90-180 ημέρες, συμπεριλαμβανομένου και του χρόνου που παραμένουν στον στάβλο.

Σε περίπτωση που τα απόβλητα διατηρούνται σε υγρή μορφή πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα και να υπάρχει η δυνατότητα συγκράτησής τους για αρκετό χρόνο, ώστε να μη διαφεύγουν στο έδαφος όταν αυτό είναι πλημμυρισμένο ή παγωμένο ή καλυμμένο με χιόνι.

Εφόσον, κατά τον χειρισμό των αποβλήτων, εφαρμόζονται και πρόσθετες τεχνικές επεξεργασίας (π.χ. βιολογικός καθαρισμός) τότε πρέπει να τηρούνται τα προβλεπόμενα στους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους.

2. Η ποσότητα του αζώτου που προστίθεται κάθε χρόνο στο έδαφος μέσω της κοπριάς δεν πρέπει να είναι παραπάνω από 17 κιλά/ στρέμμα. Στον παρακάτω πίνακα δίνονται ενδεικτικά οι ποσότητες κοπριάς σε κιλά που περιέχουν ένα (1) κιλό αζώτου, ανάλογα με τα ζώα από τα οποία προέρχεται η κοπριά:

Είδος ζώου	Ποσότητα κοπριάς σε κιλά που περιέχει 1 κιλό αζώτου
Αιγοπρόβατα	240
Βοοειδή	140
Χοίροι	80
Πουλερικά	70

3. Πρέπει να αποφεύγεται η χρήση αζωτούχων λιπασμάτων σε απόσταση μικρότερη των δύο μέτρων από όχθες και κανάλια άρδευσης ή στράγγισης για επίπεδες εκτάσεις και σε απόσταση μικρότερη των έξι μέτρων για εκτάσεις με κλίση μεγαλύτερη του 8%.
4. Δεν ενδείκνυται η διάθεση υγρών αποβλήτων καθώς και η εφαρμογή οργανικής κοπριάς σε εκτάσεις με κλίση μεγαλύτερη του 8%.
5. Δεν πρέπει να εφαρμόζονται υγρά κτηνοτροφικά απόβλητα σε απόσταση τουλάχιστον 20 μέτρων από επιφανειακά νερά και 50 μέτρων από πηγές, πηγάδια ή γεωτρήσεις που χρησιμοποιούνται για ύδρευση.

Σημειώνεται ότι η εφαρμογή των παραπάνω πέντε σημείων είναι υποχρεωτική μόνο για τις οργανωμένες σταβλισμένες μονάδες.

8. Συνηθισμένες Ερωτήσεις

Ερώτηση 1

Ποιος είναι ο λόγος ύπαρξης της διάταξης περί διαχείρισης της καλαμιάς και τι θα γίνει με τα δύσκολα εδάφη (πέτρες, κλίση κλπ);

Απάντηση

Αναφορικά με τη διαχείριση των υπολειμμάτων των καλλιεργειών (καλαμιά), είναι κοινή επιστημονική παραδοχή ότι η καύση αποτελεί τη χείριστη λύση και αποδυναμώνει τα εδάφη, ειδικότερα δε τα ορεινά, όπου με την καύση διευκολύνεται η διάβρωση κατά την υγρή περίοδο.

Συνεπώς, η ρύθμιση αυτή εισάγεται προς όφελος του παραγωγού και της αειφορίας των γεωργικών εκτάσεων. Τα δύσκολα εδάφη - λόγω πέτρας κλπ - μπορεί να αποτελούν τροχοπέδη για την ενσωμάτωση, αλλά δεν αποτελούν τροχοπέδη για τη βόσκηση της καλαμιάς. Επιπλέον, η καύση παραμένει ανοιχτή ως επιλογή, κυρίως για λόγους φυτοπροστασίας, και αυτός είναι ο λόγος που απαιτείται ειδική άδεια.

Ερώτηση 2

Σε ενοικιαζόμενα αγροτεμάχια, των οποίων λήγουν τα ενοικιαστήρια, πώς θα εφαρμοστεί η Πολλαπλή Συμμόρφωση;

Απάντηση

Η πολλαπλή συμμόρφωση εφαρμόζεται στην εκμετάλλευση όπως αυτή υφίσταται κάθε χρόνο και αφορά σε όλα τα αγροτεμάχια - ενοικιαζόμενα και ιδιόκτητα - που αποτελούν την εκμετάλλευση.

Ερώτηση 3

Ποιες είναι οι υποχρεώσεις των αγροτών όσον αφορά τα λιπάσματα και τις ποσότητες εφαρμογής, στο πλαίσιο της πολλαπλής συμμόρφωσης;

Απάντηση

Σχετικά με τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, ισχύουν τα εξής:

«Σε ό,τι αφορά τη χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, ο γεωργός υποχρεούται να τηρεί ημερολόγιο σχετικών εργασιών και παραστατικά αγοράς, τα οποία προσκομίζει στις εθνικές και κοινοτικές ελεγκτικές αρχές, όταν ζητηθούν. Στις περιπτώσεις που ο γεωργός χρησιμοποιεί κοπριά και, εφόσον δεν υπάρχει δυνατότητα έκδοσης τιμολογίων, προσκομίζει υπεύθυνη δήλωση, στην οποία αναγράφονται η ακριβής ποσότητα κοπριάς και η προέλευση αυτής.

Όσον αφορά τις ποσότητες λιπασμάτων, ο μόνος περιορισμός που τίθεται από την πολλαπλή συμμόρφωση αφορά στις μέγιστες εφαρμοζόμενες ποσότητες αζώτου στις ευπρόσβλητες ζώνες, λόγω της εφαρμογής της κοινοτικής οδηγίας προς αποφυγή της νιτρορύπανσης.

Ερώτηση 4

Πώς θα εφαρμοστεί η αμειψισπορά στα παθογόνα εδάφη που καλλιεργούνται με ρύζι;

Απάντηση

Στις εκτάσεις των ορυζώνων είναι σχεδόν αδύνατο να καλλιεργηθούν ψυχανθή, οπότε ο ελεγκτής πρέπει να καταγράψει αυτή την αδυναμία στο φύλλο ελέγχου. Στις περιπτώσεις βέβαια που η έκταση της εκμετάλλευσης είναι μεγαλύτερη από τον ορυζώνα (δηλαδή υπάρχουν και άλλες καλλιέργειες στην εκμετάλλευση) ο γεωργός εφαρμόζει τα σενάρια αμειψισποράς στο υπόλοιπο της εκμετάλλευσης. Σε αυτή την περίπτωση οι εκτάσεις των ορυζώνων δεν θα προσμετρηθούν στη συνολική έκταση της εκμετάλλευσης.

Ερώτηση 5

Αν ενεργοποιήσω τα δικαιώματα μου σε βοσκότοπο μπορώ να μην έχω ζώα και απλά να διατηρώ το βοσκότοπο σε καλή κατάσταση;

Απάντηση

Αν ενεργοποιηθούν τα δικαιώματα σε βοσκότοπο τότε θα πρέπει να τηρείται η ελάχιστη (και η μέγιστη) πυκνότητα βόσκησης όπως ορίζεται από την πολλαπλή συμμόρφωση, άρα θα πρέπει να υπάρχει ένας ελάχιστος αριθμός ζώων μέσα στην έκταση του βοσκοτόπου. Επιπλέον, θα πρέπει ο βοσκότοπος να διατηρείται σε καλή κατάσταση.